СОВЕТ ЕКАТЕРИНИНСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ НОВОШЕШМИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

423196, РТ Новошешминский район с. Сл.Екатерининская, ул. Приовражная д. 9.
тел.: (8-4348) 3-67-36, факс: (8-4348) 3-67-36

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЯҢА ЧИШМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЕКАТЕРИНА АВЫЛ ҖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ

423196, РТ Яна Чишмә районы . Екатерина авылы, Приовраҗная урамы, 9
тел.: (8-4348)3-67-36 факс: (8-4348) 3-67-36

Тел.: (8-4348)3-67-36, факс (8-4348)3-67-36 Ekat.Nsm@tatar.ru.

КАРАР
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының
Екатерина авыл җирлеге Советы

2015 елның «10 мартыннан № 52-115

«Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Екатерина авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын яңа редакциядә кабул итү турында»

Уставны «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 10-ФЗ номерлы 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында җирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, авыл җирлеге советы таләпләренә туры китерү максатларында

КАРАР:

1. «Екатерининский авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын яңа редакциядә кабул итәргә (кушымта итеп бирелә).
2. Екатерина авыл җирлеге Советының 2014 елның 07 июлендәге 38-70 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.
3. Әлеге карарны Россия Юстиция министрлыгының Татарстан Республикасы буенча идарәсенә дәүләт теркәве өчен җибәрергә.
4. Әлеге карарны мәгълүмати стендларда элү юлы белән игълан итәргә.
5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуны Яңа Чишмә муниципаль районының «Екатерина» авыл җирлеге башлыгы Н.А. Барановка йөкләргә.
6. Әлеге карар халыкка игълан ителгән көненнән үз көченә керә.

Екатерина авыл җирлеге башлыгы
Яңа Чишмә муниципаль районының
Татарстан Республикасы

Н.А.Баранова

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Екатерина авыл җирлеге Советы

10 нчы март 2015 нчы ел № 52-115 нче карары
белән кабул ителде

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Екатерина авыл җирлеге Советы башлыгы
__________________Н.А. Баранова

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
“Екатерина авыл җирлеге”
муниципаль берәмлеге
Уставы

I нче бүлек.ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1нче маддә. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә мунииципаль районы Екатерина авыл җирлегенең исеме һәм хокукый статусы

1.Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Екатерина авыл җирлеге муниципаль берәмлегенә авыл җирлеге статусы бирелгән.

2.Муниципаль берәмлекнең рәсми исеме –“Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Екатерина авыл җирлеге”(алда текст буенча-Җирлек).

3. Екатерина авыл җирлеге муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы составына керә.

2нче маддә. Җирлекнең территориаль төзелеше

1.Җирлек берәмлеге составына түбәндәге авыл керә: Екатерина бистәсе, Яңа Иванай авылы.

2. Екатерина авылы административ үзәк булып санала.

3.Җирлекнең чикләре “Татарстан Республикасының Яңа Чишмә муниципаль районы” һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләренең чикләрен билгеләү һәм статусы турында” 31.01.2005 ел, №19-ТРЗ Татарстан Республикасы кануны белән билгеләнгән.

4. Җирлек территориясе составына, милек формасына һәм максатчан билгеләнүгә карамастан, җирләр керә.

5. Районның чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору кануннар билгеләгән тәртиптә, Татарстан Республикасы кануннары тарафыннан башкарыла.

3нче маддә. Халыкның Җирлектә җирле үзидарәне тормышка ашыруга хокукы

1. Җирлектә җирле үзидарәне тормышка ашыру аның халкы тарафыннан җирле референдумда, муниципаль сайлауларда катнашу юлы һәм туры теләк белдерүнең башка формалары белән, шулай ук әлеге Устав белән каралган җирле үзидарәнең сайлау һәм башка органнары аша тормышка ашырыла.
2. Гражданнар җирле үзидарәне тормышка ашыруда җенесенә, расасына, милләтенә, теленә, килеп чыгышына, мөлкәт һәм дәүләт хезмәтендәге хәленә, дингә мөнәсәбәтенә, карашларына, иҗьтимагый оешмаларда булуына карамастан, бәйсез рәвештә дә, үзләренең вәкилләре аша да тигез хокукка ия.
3. Һәр кеше турыдан-туры җирле үзидарә органнарына һәм Җирлекнең җирле үзидарә органнарының дәүләт хезмәтендәге затларга мөрәҗәгать итергә, җирле үзидарә органнарының эшчәнлеге турында мәгълумат алырга хаклы.
4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге затлары һәркемгә турыдан-туры аның хокуклары һәм ирегенә кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышырга мөмкинлек бирергә бурычлы, шулай ук гражданнарга, канун белән башка нәрсә каралмаган булса, Җирлекнең җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм ышанычлы мәгълуматларны алырга мөмкинлек бирергә тиеш.
5.Җирлекнең җирле үзидарә органнары массакүләм мәгълумат чаралары аша һәм башка юл белән халыкны Җирлек һәм аның аерым территорияләре үсешенең иң мөһим мәсьәләләре турында, иҗтимагый өстенлекләр турында, экология торышы турында,

җәмәгать тәртибен саклау торышы турында һәм табигатьтәге һәм техноген характердагы гадәттән тыш чаралар турында даими хәбәр итеп тора.
6.Гражданнар, әгәр алар кануннарга каршы килсә, хокукларын, иреген һәм гражданнарның законлы мәнфәгатьләрен бозса, хокук актларын, Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм дәүләт хезмәтендәге затларның гамәлләре һәм гамьсезлекләрен судка шикаять бирергә хокуклы.

4нче маддә. Җирлек җирле үзидарә органнарының төзелеше

1.Җирлекнең җирле үзидарә органнарының төзелешенә, әлеге Уставка туры китереп барлыкка килгән, Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы, Җирлек Башкарма комитеты, Җирлек ревизия комиссиясе һәм башка җирле үзидарә органнары керә.
2. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының төзелешенә үзгәрешләр әлеге Уставка үзгәрешләр кертү юлы белән тормышка ашырыла.

5нче маддә. Җирлекнең урын өчен әһәмияте булган мәсьәләләре

1.Җирлекнең аерым бер урын өчен әһәмияте булган мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә:
1)җирлек бюджеты проектын төзү һәм карап чыгу, җирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтәлешен контрольдә тотуны тормышка ашыру, җирлек бюджеты үтәлеше турында отчётны төзү һәм раслау;
2)җирлекнең җирле салым һәм җыемнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;
3)җирлекнең муниципаль милегендә булган мөлкәткә ия булу, аны куллану һәманнан файдалану;
4) җирлек чикләрендәге авылларда янгын куркынычсызлыгын булдыру;
5)җирлек составына кергән җирлекләрдә элемтә хезмәте, җәмәгать туклануы, сәүдә, көнкүреш хезмәт күрсәтүне тәэмин итүгә шартлар тудыру;
6)җирлек составына кергән җирлекләрдә ял һәм мәдәният оешмалары хезмәт күрсәтүне тәэмин итүгә шартлар тудыру;
7)җирлек территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакүләм спортны үстерүгә шартлар булдыру, муниципаль районның рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын уздыруны оештыру;
8) җирлекләрнең архив фондын саклауны кертеп, оештыру һәм карап тору;
9) җирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау, шул исәптән биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир участокларын карап тоту буенча таләпләр, тиешле биналарның һәм корылмаларның тышкы кыяфәтенә, тышкы кыяфәтенә таләпләр, төзекләндерү буенча эшләр исемлеге һәм аларны үтәүнең вакытлылыгы; тирә-юнь территорияләрне төзекләндерүдә бина милекчеләренең (биналарның) һәм корылмаларның катнашу тәртибен билгеләү; җирлек территориясен төзекләндерүне оештыру (урамнарны яктыртуны, территорияләрне яшелләндерү, урам исемнәре һәм йортлар номерлары булган күрсәтмәләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм тоту);
10) адреслау объектларына адреслар бирү, адресларны юк итү, үзгәртү,урам-юл челтәрләре элементларына исемнәр бирү (федераль әһәмияткә ия булган автомобиль юлларыннан кала, региональ автомобиль юллары яки муниципальара әһәмияткә ия булган юллардан кала), җирлекнең авылара территорияләре чикләрендәпланлаштыру структурасы элементлары исемнәрен бирү, шул исемнәрне үзгәртү, юк итү, дәүләт адреслар реестрында мәгълуматны урнаштыру;
11) җирлекләрдә авыл хуҗалыгы производствасынүстерү буенча шартлар тудыру, авыл хуҗалыгы производствасы, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү, кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерүгә булышу, иҗимагый ориентлашкан коммерцияле булмаган оешмаларга, хәйриячелек эшчәнлегенә һәмүз ирке белән эшләүчеләргәярдәм күрсәтү;

12) балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча җирлекара характердагы чараларны оештыру һәм уздыру;
13) җирлек территориясенедә муниципальполиция тарафыннан җәмәгать тәртибен саклауны оештыру, халык дружинасы эшчәнлегенә булышлык күрсәтү;
14) каты коммуналь калдыкларны җыю(шул исәптән аерым җыю), ташу, эшкәртү, юкка чыгару, зарарсызландыру, күмү буенча эшчәнлеген оештыруда катнашу;
15) җирлек территориясендә җирлек ара күмү урыннарын карап тору, ритуаль хезмәтләрне оештыру.
2. Җирлек Яңа Чишмә муниципль районы белән аерым җирлекләрнең җирле үзидарә органнары белән, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән яраклаштырып, муниципаль район бюджетыннан шушы җирлекләр бюджетына бирелгән бюджетара трансфертлар хисабына, әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү буенча аларга үз вәкаләтләренең бер өлешен тормышка ашыруны тапшыру турында килешү төзергә хокуклы.
3. Җирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла. Җирлекнең җирле үзидарә органнары әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә бирелгән дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашырган өчен җаваплы. Тапшырылган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру дәүләт контролендә була. Аерым дәүләт вәкаләтләрен җирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә ашыруны тикшереп тору шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә. Җирлек советы, үз вәкаләтләре чикләрендә, аларга бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, җирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очраклары һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.
4.Җирле үзидарә органнары "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашалар, муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы әлеге вәкаләтләрне гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында Карар кабул ителгән очракта.

6 нчы маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының Җирлекнең аерым бер урын өчен әһәмияте булган мәсьәләләргә карамаган мәсьәләләрне чишүгә хокуклары

1.Җирлекнең җирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы:
1) Җирлек музейларын төзергә;
2) Җирлектә нотариус эшләмәгән очракта, закон нигезендә нотариус эшчәнлеген булдырырга;
3) опека һәм тәрбиячелек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнашырга;
4) Җирлек территориясендә, эшчәнлекне гамәлгә ашыру белән бәйле хокукларын гамәлгә ашыруны җирле милли-мәдәни автономияләре, өчен шартлар тудыру
5)Россия Федерациясе халыкларыныңмилли-мәдәни үсешенә һәм җирлек территориясендә милләтара бәйләнешләр өлкәсендә чараларны тормышка ашыругабулышлык итергә;
6) Җирлек территориясендә муниципаль предприятиеләре һәм учреждениеләрдә мобилизацион әзерлекне оештыру һәм гамәлгә ашыру буенча чараларда катнашу;7) муниципаль янгын саклауны булдыру;
8) туризмны үстерүгә шартлар тудырырга;

9)кеше хокукларын яклаучы иҗтимагый контрольне тормышка ашыручы иҗтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтергә һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга булышлык итергә;
10)инвалидларның иҗтимагый оешмаларына ярдәм күрсәтергә, шулай ук “Россия Федерациясендә инвалидларны иҗтимагый яклау турында” 24нче ноябрь, 1995нче ел, №181-ФЗ Федераль канунына яраклаштырып бөтенроссия иҗтимагый инвалидлар оешмалары төзегән организацияләргә ярдәм итергә;
11)кеше хокукларын яклаучы иҗтимагый контрольне тормышка ашыручы иҗтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтергә һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга булышлык итергә;
12)Торак законы нигезендә гражданнарга торак урыннарын муниципаль торак фондыннан найм шартнамәләре буенча торак биналарны торак фондыннан социаль куллану.

2.Җирлекнең җирле үзидарә органнары әлеге маддәнең 1нче өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне, әгәр бу катнашу федераль кануннар белән каралган булса, башка дәүләт вәкаләтләрен тормышка ашыруда катнашырга хокуклы(“Россия Федерациясендә җирле үзидарәләрне оештыруның гомуми принциплары турында” 06.10.2003 № 131-ФЗ Федераль канунына туры китереп аларга тапшырылмаган булса), шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең, дәүләт власте органнарының җирле үзидарә органнары компетенциясенә карамаган һәм федераль кануннар һәм Татарстан Республикасы кануннары белән аларның компетенциясеннән алып ташланмаган башка сорауларны чишәргә хаклы, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән , бюджетара трансфертлардан кала,район бюджеты кереме хисабына гына, һәм өстәмә норматив аерым бирелгән сумма буенча налог кереме хисабына чишәргә хаклы.

7нче маддә. Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Җирлекнең җирле үзидарә органнарының үзара бәйләнешен оештыру, муниципаль берәмлекләрнең уртак кызыксынуын гәүдәләндерү һәм яклау максатыннан Район Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Советы эшендә катнаша, шулай ук муниципаль берәмлекләрнең башка оешмалары эшендә катнашырга хокуклы.

8нче маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының дәүләт власте органнары белән үзара бәйләнеше

Җирлекнең җирле үзидарә органнарының дәүләт власте органнары белән үзара бәйләнеше түбәндәгеләр аркылы тормышка ашырыла:

1) Җирлекнең җирле үзидарә органнарының җирлекнең иҗтимагый-икътисад үсешенә юнәлтелгән дәүләт программаларын тормышка ашыруда катнашуы;
2) Җирлекнең җирле үзидарә органнары белән дәүләт власте органнары арасындашартнамәләр (килешүләр) төзү;
3) даими яки вакытлы координацион, консультатив, киңәшләшүче башка эшче органнар төзү;
4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Район Советының законнар чыгаруга хокук инициативасы;
5) кануннарда билгеләнгән башка үзара бәйләнеш формалары.

9нчы маддә. Муниципаль хезмәтне хокукый җайга салу

Федераль законның от 02 март, 2007 ел, №25-ФЗ номерлы “Россия Федерациясе муниципаль хезмәт”турында, Татарстан Республикасы мөниципаль хезмәт кодексы 25 июнь 2013 ел, №50-ТРЗ, хезмәт турында расланган Җирлек Советы муниципаль нигезләмә, авыл Җирлеге муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль хезмәтнең

Җирлегендә, шул исәптән таләпләр муниципаль хезмәт вазыйфалары, билгеләмә муниципаль хезмәткәрнең статусын, шартлары һәм тәртибе муниципаль хезмәт үтү гамәлгә ашырыла һәм хокукы җайга салына.

II нче бүлек. Җирлек халкы тарафыннан җирле үзидарәне тормышка ашыру һәм Җирлек халкының җирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы

10нчы маддә. Җирлек халкы тарафыннан турыдан –туры җирле үзидарәне тормышка ашыру һәм Җирлек халкының җирле үзидарәне тормышка ашыруда катнашуы формалары

Җирлек халкы турыдан –туры җирле үзидарәне тормышка ашыра һәм җирле үзидарәне тормышка ашыруда түбәндәге формаларда катнаша:

1) җирле референдум;
2) Җирле үзидарә сайлаулары;
3) җирле үзидарә сайлаган дәүләт хезмәтендәге зат, җирле үзидарә сайлау органы вәкиле, депутат чакыруы буенча тавыш бирү;
4) җирлек чикләрен үзгәртү, җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
5) гражданнарның иҗади хокук инициативасы;
6) иҗтимагый территориаль үзидарә;
7) халык алдында тыңлаулар;
8) гражданнар җыелышы;
9) гражданнар конференциясе(делегатлар җыелышы);
10) халык җыены;
11) гражданнарны сораштыру;
12) иң әһәмиятле булган мөһим сорауларны халык белән тикшерү;
13) иҗтимагый (консультатив) советлар оештыру;
14) җирле үзидарә органнарына халыкның мөрәҗәгате;
15) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль кануннарга, Татарстан РеспубликасыКонституциясенә һәм Татарстан Республикасы кануннарына каршы килми торган башка формалар.

11нче маддә. Җирле рефререндум

1.Җирле референдум, федераль кануннарга һәм Татарстан Республикасы кануннарына туры китереп, әһәмиятле булган мәсьәләләрне турыдан-туры җирлек халкы тарафыннан хәл итү максатыннан уздырыла.
2. Җирле референдум Районның барлык территориясендә уздырыла.
3. Җирле референдумда җирле референдумда катнашу хокукы булган җирлек халкы катнаша. Җирле референдумдагражданнар гомуми тигез һәм туры теләк белдерү нигезендә яшерен тавыш бирүдә катнаша.
4. Җирле референдумны уздыру турында карар Җирлек Советы тарафыннан түбәндәге инициативалар буенча кабул ителә:
1) җирле референдумда катнашу хокукы булган гражданнар;
2) сайлау оешмасы, уставыда сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашу каралган һәм федераль кануннар билгеләгән тәртиптә һәм срокта теркәлгән башка иҗтимагый оешма;
3) бергәтәкъдим ителгән, Җирлек Советы һәм Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе.
5.Җирле референдумны билгеләүгә шартлар булып гражданнар, сайлау оешмалары, башка иҗтимагый оешмалар инициативасы буенча әлеге инициативаны хуплап, федераль кануннарга туры китереп, Татарстан территориясендә теркәлгән,

референдумда катнашучыларның 5 проценттан күбрәк булмаган санда җыелган имзалар тора.

6. Җирле референдумны уздыру турында Җирлек Советы белән Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе берлектә тәкъдим иткән инициатива Җирлек Советы карары һәм Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе карары белән теркәлә.Әлеге инициативаны тәкъдим итү тәртибе Җирлек Советы норматив хокук актлары белән билгеләнә.

7. Җирлек Советы җирле референдумны, Җирлек Советына алар нигезендә җирле рефрендум билгеләнгән документлар килгән көннән 30 көн эчендә билгели.

Җирле референдум Җирлек Советы тарафыннан билегеләнгән вакытка билгеләнмәсә, референдум халык мөрәҗәгате буенча суд тарафыннан, сайлау оешмалары, Җирлек башлыгы, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе, прокурор тарафыннан билгеләнә. Суд тарафыннан билгеләнгән референдумны уздыруны суд тарафыннан билгеләгән Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы яки башка органнар тәэмин итә һәт үткәрә.

8. Җирле референдумда тавыш бирү нәтиҗәләре һәм кабул ителгән карар рәсми рәвештә бастырылып чыгарыла (халыкка җиткерелә).

9. Җирле референдумда кабул ителгән карар Җирлек территориясендә һичшиксез үтәлергә тиеш һәм башка дәүләт власте органнары, аларның дәүләт хезмәтендәге затлары яки Җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан расланырга тиеш түгел.

10. Җирлекнең җирле үзидарә органнары җирле референдумда кабул ителгән карарның үтәлешен, әлеге Уставта билгеләнгән алар арасындагы вәкаләтләр бүленешенә туры китереп, тәэмин итә.

11.Җирле референдумны уздыру турында һәм җирле референдумда кабул ителгән карар, федераль кануннарга туры китереп суд тәртибендә шикаять бирә ала.

12 че матдә. Муниципаль сайлаулар

1. Җирлектә муниципаль сайлаулар гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә яшерен тавыш бирү юлы белән Җирлек Советына депутатлар сайлау максатыннан үткәрелә.

2. 18 яшькә җиткән һәм сайлау хокукына ия булган Россия Федерациясе гражданы җирлек Советы депутаты булып сайлана ала.

3. Муниципаль сайлаулар җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.Муниципаль сайлауларны билгеләү турындагы карар 90 көннән дә иртәрәк һәм 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Әлеге карар кабул ителгән көннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында рәсми басылып чыгарга тиеш.

Вакытыннан алда сайлауларны билгеләгәндә әлеге статьяда күрсәтелгән сроклар кыскартылырга мөмкин, ләкин өчтән бер өлешкә ким булмаска мөмкин.

Федераль законда билгеләнгән очракларда муниципаль сайлаулар җирлек сайлау комиссиясе яки суд тарафыннан билгеләнә.

4. Муниципаль сайлауларны әзерләү һәм уздыру аларның компетенциясе кысаларында сайлау комиссияләренә йөкләнә.

5. Җирлек Советы депутатларын сайлау "Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында" 2002 елның 12 июнендәге 67-ФЗ номерлы Федераль Законда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

6. Җирлек Советы депутатлары сайлау округларына сайлаучыларның вәкиллегенең уртача нормасы нигезендә барлыкка килә торган бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлана.

7. Бер мандатлы округ буенча сайланган тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган теркәлгән кандидат танылa.

Әгәр җирлек советына депутатлар сайлауда бер мандатлы сайлау округында тавыш бирү үткәрелде икән,тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан да ким булмаган тавышын алган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатуралар белән тигез исәпкә алынганда, алдан теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

8. Җирлек Советы депутатларын сайлау нәтиҗәләре рәсми рәвештә игълан ителәчәк (халыкка игълан ителәчәк).

13 нче матдә. Авыл Җирлеге Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Авыл җирлеге Советы депутаты, шул исәптән җирлек башлыгы, үз чыгышында гамәлдәге законнар һәм әлеге Устав нигезендә билгеләнгән нигезләр буенча сайлаучыларны да чакыртып алынырга мөмкин.
2. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу нигезләре суд тәртибендә сайлаучылар аңа ышаныч шик астына куя торган һәм депутат бурычларын яисә җирлек башлыгы вазыйфаларын үтәмәгәндә чагылдырылган депутатның законга каршы конкрет карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмау) булып тора,Республикасы Конституциясенең, Татарстан Республикасы Конституциясенең, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының, әлеге Уставның һәм башка муниципаль норматив хокукый актларның статусына туры килә торган гамәлләр кылу.
3. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткәрелә.
4. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын алга җибәрү һәм аңа гражданнар имзалары җыю өчен муниципаль сайлауларда катнашу хокукы булган кимендә 10 кеше инициатив төркеме төзелә.
5. Инициативалы төркем җирлекнең сайлау комиссиясенә инициатив төркем теркәү үтенече белән мөрәҗәгать итә. Инициативалы төркем үтенечнамәсендә билгеле бер хокукка каршы карарга яисә аны кире чакыртып алу өчен нигез булып торган депутатның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, гражданның паспортын яисә паспортын алмаштыручы документның сериясе, номеры һәм датасы күрсәтелергә тиеш, аны орган исеме яисә кодын, шулай ук һәр инициатив төркемнең әгъзасының һәм аның исеменнән эш итәргә вәкаләтле затларның яшәү урыны күрсәтелгән булырга тиеш. Инициатив төркем үтенечнамәсе күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенечнамәгә әлеге хокукка каршы карар яки депутатның гамәлләре (гамәл кылмау) расланган суд карары беркетелергә тиеш.
6. Инициатив төркемне теркәү, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын яклап имзалар җыю, җыелган имзаларны җирлек референдумын үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә тикшерәләр.
7. Җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү җирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында"2003 елның 6 октябрендәге №131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, җирле референдум үткәрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

8. Җирлек сайлау комиссиясенең инициатив төркеме тарафыннан башкарылган эш барышын караганда, җирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләгәндә, тиешле депутат аны кире кайтару өчен бирелә торган шартлар турында аңлатма бирергә, кирәкле документлар тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, җирлек Советы утырышларына кадәр өч көннән дә соңга калмыйча аларны үткәрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.
9. Авыл җирлеге Советы депутаты үз фикере буенча тавыш бирүне уздырганда сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак бирелә торган шартлар турында аңлатма бирү максатында инициативалы төркем белән бертигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.
10. Авыл җирлеге Советы депутаты, шул исәптән җирлек башлыгы, тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның кимендә яртысы тавыш бирсә, кире алынган дип санала.
11. Авыл җирлеге Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтиҗәләре рәсми рәвештә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.
12. Җирлекнең сайлау комиссиясе тавыш бирү нәтиҗәләрен рәсми рәвештә йомгак ясаганнан соң партия инициатив төркеменә, җирлек советына һәм җирлекнең тиешле депутатына аны чакыртып алу буенча тавыш бирү йомгаклары турында язмача хәбәр итә.

14нче маддә. Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп коруга халыкның ризалыгын алу максатыннан уздырыла.

2. Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү бөтен җирлек территориясендә уздырыла, яки аның территориясенең аерым өлешләрендә “Россия Федерациясендә җирле үзидарәләрне оештыруның гомуми принциплары турында” 06.10.2003.№ 131-ФЗ Федераль кануны билгеләгән очракта уздырыла.

3. Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү Җирлек Советы тарафыннан һәм федераль кануннар һәм “Җирле референдум турында” Татарстан Республикасы Канунызбилгеләгән тәртиптә, “Россия Федерациясендә җирле үзидарәләрне оештыруның гомуми принциплары турында” 06.10.2003. № 131-ФЗ Федераль канунында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып билгеләнә.

4. Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүдә халыкның яртысыннан артыгы катнашканда яисә халыкның яртысыннан аргырагы сайлауарда катнашып үзләренең тавышын бирсә үзгәргән диеп санала.

5. Җирлекнең чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтиҗәләре һәм кабул ителгән карар рәсми рәвештә бастырылып чыгарыла (халыкка җиткерелә).

15нче маддә. Халыкның иҗади хокук инициативасы

1. Җирлек халкы әлеге Устав һәм Җирлек Советы норматив хокук актлары билгеләгән тәртиптә иҗади хокук инициативасына хокукы бар.

2. Иҗади хокук инициативасы белән сайлау хокукы булган Җирлек халкының 3 проценттан ким булмаган актив сайлау хокукы булган гражданнар төркеме чыга ала.

3. Иҗади хокук инициативасын тормышка ашыру максатларында Җирлек халкы хаклы:
-иҗади хокук инициативасын тикшерү һәм күрсәтү буенча халыкның яшәү һәм эш урыннары буенча гражданнар җыелышлары һәм башка коллектив чаралар оештырырга һәм үткәрергә;
- иҗади хокук инициативасын күрсәтүгә ярдәм итү өчен имзалар җыю буенча инициатив төркемнәр оештыру;
- иҗади хокук инициативасын күрсәтүгә ярдәм итү өчен Җирлек халкыннан имзалар җыю һәм агитация алып баруны кануннарга каршы килми торган юллар белән үткәрү.
4. Җирлекнең җирле үзидарә органнары дәүләт хезмәтендәге затлар һәм органнар Җирлек халкына иҗади хокук инициативасын тормышка ашыруда булышлык итәргә тиеш.
5. Гражданнарныңиҗади хокук инициативасын тормышка ашыру вакытында кертелгән муниципаль хокук актлар проекты,әлеге Устав белән билгеләнгән үзләренең компетенцияләре кысаларында Җирлек Башлыгы яки Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе тарафыннан Җирлек Советының ачык утырышында аны керткәннән соң өч ай эчендә каралырга тиеш.
6. Гражданнарның иҗади хокук инициативасын тормышка ашырувакытында кертелгән муниципаль хокук актлар проектын караган вакытта гражданнарның инициатив төркем вәкилләренә үзләренең позицияләрен күрсәтеп бирергә мөмкинчелек булдырылырга тиеш.
7. Гражданнарның иҗади хокук инициативасын тормышка ашырувакытында кертелгән муниципаль хокук актлар проектын карап чыгу процедурасы Җирлек Советы Регламентына, Җирлек Башлыгының, Җирлек Башкарма комитетының норматив хокук актларына туры китереп билгеләнә.
8. Гражданнарның иҗади хокук инициативасын тормышка ашырувакытында кертелгән муниципаль хокук актлар проектын карап чыгу нәтиҗәләре буенча кабул ителгән мотивлаштырылган карары рәсми рәвештә язма формада аны керткән гражданнар төркеменә җиткерелергә тиеш.

16нчы маддә.Территориаль иҗтимагый үзидарә

1. Җирлектә территориаль иҗтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданнарның җыелышлары һәм конференцияләр уздыру юлы белән, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә органнары оештыру белән тормышка ашырыла.
2. Территориаль иҗтимагый үзидарә гражданнар яшәгән түбәндәге территорияләр кысаларында тормышка ашырыла: күпфатирлы торак йортлар подъездында; күпфатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; җирлек булмаган торак пункт; гражданнар яшәгән башка территорияләр .
3. Территориаль иҗтимагый үзидарәтормышка ашырылган территория чикләре әлеге җирлекнең территориясендә яшәгән халык сайлап куйган органнар тарафыннан билгеләнә.
4. Территориаль иҗтимагый үзидарәтормышка ашырылган территория башка охшаш территория составына керә алмый.
5. Территориаль иҗтимагый үзидарә аның уставы кысаларында юридик зат була ала һәм комерцияле булмаган оешманың оештыру-хокук формасында дәүләт регистрациясен узарга тиеш.
6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставында билгеләнә:
1) ул тормышка ашырылган территория;
2) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең максаты, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының формалашу тәртибе, вәкаләтләре туктатылу, хокуклары һәм бурычлары, органнарының вәкаләтлек вакыты;
4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук әлеге мөлкәтне һәм финанс чараларын куллану һәм эш алып бару тәртибе;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең туктатылу тәртибе.

7. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеге мәсьәләләре буенча гражданнарның җыелышлары, конференцияләр аның уставына туры китереп чакырыла.

8. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеген оештыру һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенчагражданнарның җыелышлары, өчтән бер өлешеннән ким булмаган уналты яше тулган аның территориясе халкы катнашса, тулы хокуклы булып санала.Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеген оештыру һәм тормышка ашыру мәсьәләләре буенчагражданнарныңконференцияләре гражданнар җыелышында өчтән бер өлешеннән ким булмаган уналты яше тулган аның территориясе халкы тарафыннан сайланган делегатларның өчтән ике өлешеннән ким булмаган кеше катнашса, тулы хокуклы булып санала.

9. Территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлеген оештыручы гражданнарның конференцияләре, җыелышлары махсус вәкаләтләкләренә түбәндәгеләр керә:

1)территориаль иҗтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;

2) территориаль иҗтимагый үзидарә уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

3) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарын сайлау;

4) территориаль иҗтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;

5) территориаль иҗтимагый үзидарә керемнәре һәм чыгымнарының сметасынһәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;

6) территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының эшчәнлеге турында хисапны карап чыгу һәм раслау.

10. Территориаль иҗтимагый үзидарә органнары:

1) шушы территориядә яшәүче халык ихтыяҗларын чагылдыра;

2) гражданнарның конференцияләре, җыелышларында кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итә;

3) торак фондын тотубуенча хуҗалык эшчәнлеге, территорияне төзекләндерү , шушы территориядә яшәүче халыкның иҗтимагый-көнкүреш ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә юнәлтелгән башка хуҗалык эшләрен, шушы гражданнарның акчаларына да, җирле үзидарә органнары белән төзегән килешү нигезендә җирле бюджет акчаларын кулланып та тормышка ашыра ала ;

4) Җирлек Советына, Җирлек Башлыгына һәм Җирлек Башкарма комитетына бу органнар һәм җирле үзидарә органнарының, күрсәтелгән актларны кабул итү аларның компетенциясендә булган дәүләт хезмәтендәге затлар тарафыннан һичшиксез карап чыгарга тиешле муниципаль хокук актларының проектларын кертергә хокуклы.

11. Территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыру һәм тормышка ашыру җирлек уставы һәм (яки) җирлекнең сайлап куелган органының норматив хокук актлары белән билгеләнә .

Җирле бюджеттан тиешле акчаны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе җирлек уставы белән һәм (яки) җирлекнең сайлап куелган органының норматив хокук актлары белән, Җирлек Советының норматив хокук актлары белән билгеләнә.

17 нче матдә. Территориаль иҗтимагый үзидарә учреждениесе тәртибе

1. Территориаль иҗтимагый үзидарә учреждениеләре максаты белән җирлектә яшәүчеләр, җирле үзидарә органнары инициативасы буенча территориаль иҗтимагый үзидарә уставын эшләп чыгаручы һәм территориядә яшәүче гражданнарның җыелышлар булып тора, аның чикләрендә әлеге территориаль җәмәгать үзидарәсен гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданнар җыелышы җирлекнең тиешле территориясендә территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйле мәсьәләләр буенча җирлек Советында вәкаләтле (вәкилләр) гражданнар җыелышын бирергә вәкаләтле вәкилне (вәкилләрне) билгели.
3. Авыл җирлеге территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүгә алынганнан соң, территориаль иҗтимагый үзидарә барлыкка килгән дип санала.

18 нче матдә. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Җирле иҗтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар җыелышы вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләр) тарафыннан авыл башлыгына бирелә:
   1) гражданнар җыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза;
   2) территориаль иҗтимагый үзидарә төзү турында Карар кабул ителгән гражданнар җыелышы беркетмәсе, гражданинның паспортын яки паспортын алмаштыручы документның фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган датасын, сериясен, номерын һәм датасын, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны күрсәтелгән;
   3) территориаль иҗтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә билгеләнгән документлардан тыш башка документларны тапшыру турында таләп ителми.

   Вәкаләтле вәкилгә документлар алуда, аларны алуның исемлеге һәм датасы күрсәтелгән расписка бирелә.
3. Җирлек башлыгы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар килеп ирешкән көннән алып ике атналык срокта аны уставны теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында җирлек Советы Карары проектын алдан карап тикшерүне һәм әзерләүне оештыра.
4. Җыелышның вәкаләтле вәкилләре территориаль иҗтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм җирлек советы утырышында киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.
5. Җирлек советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү яисә аны теркәүдән баш тарту турында әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алганнан соң 30 көн эчендә карар кабул итә. Уставны текркәүдән баш тартуның сәбәпләре булырга тиеш.
6. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигез булып Россия Федерациясе Конституциясе, федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясе һәм Татарстан Республикасы законы, җирлек уставы, башка муниципаль норматив хокукый актларга каршы тору тора.
7. Территориаль иҗтимагый үзидарә оештыруның максатка ярашлыгы нигезләре буенча территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту рөхсәт ителми.
8. Җирле Совет тарафыннан кабул ителгән территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилләнгән карар өч көн эчендә рәсми рәвештә гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) игътибарына җиткерелергә тиеш.

9. Җирлек Советы территориаль иҗтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турындагы тамгасы белән, гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе җирлек Советында саклана.
10. Территориаль иҗтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр җирлек Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр аларны теркәү көненнән үз көченә керә.

19 нчы маддә. Ачык тыңлаулар

1. Әһәмиятле мәсьәләләр буенча муниципаль хокук актлары проектларын тикшерү өчен Район халкы катнашында Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы тарафыннан ачык тыңлаулар уздырылырга мөмкин.

2.Ачык тыңлаулар халык, Җирлек Советы һәм Җирлек Башлыгы инициативасы буенча уздырыла.

Җирлек Советы яки халык инициативасы буенча уздырылган ачык тыңлаулар, Җирлек Советы тарафыннан, ә Җирлек Башлыгы инициативасы буенча-Җирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3.Ачык тыңлауларга түбәндәгеләр кертелә:

1) Россия Федерациясе Конституциясе белән туры китереп әһәмиятле булган мәсьәләләрне һәм вәкаләтләрне китерү максатыннан аларны чишү буенча Уставка үзгәрешләр кертү очракларыннан кала, Җирлек уставы проекты, шулай ук әлеге уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокук акты проекты, федераль кануннар;

2) Җирлек бюджеты проекты һәманың үтәлеше турында хисап;

3) Җирлек үсешепланнары проектлары һәм программалары, җирне куллау һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, территорияләрне планлаштыру проектлары һәм территорияне мижалау проектлары, шулай укшартлы рәвештә рөхсәт ителгән җир кишәрлекләренһәмкапитал төзелеш объектларын куллануга рөхсәт бирүмәсьәләләре, рөхсәт ителгән төзелешнең тиешле параметрларыннан читкә китү мәсьәләләре, капитал төзелеш объектларын яңартып төзү;

4) Җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре;

4. Ачык тыңлаулар уздыру турында хокук акты, канун, районның муниципаль норматив хокук актларында билгеләнгән 20 көннән дә сонга калмыйча , Җирлекнең дәүләт хезмәтендәге заты яки тиешле органнар тарафыннан муниципаль норматив хокук актлары проектларын карап чыккан көннән кабул ителә.

5) Ачык тыңлаулар уздыру турында карар, аларны уздыру вакытын һәм урынын күрсәтеп, һәм ачык тыңлауларга кертелгән шушымуниципаль норматив хокук акты канунда каралган срокларда бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Ачык тыңлаулар уздыру турында карарны бастырып чыгарган көннән алып аны уздыру көненә кадәр Җирлек халкы Җирлек Башлыгына язма рәвештә ачык тыңлауларга кертелгән мәсьәлә буенча тәкъдимнәрен һәм күрсәтмәләрен, шул исәптән ачык тыңлауларга кертелгәннорматив хокук актлары проектына төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәрен юнәлтергә хокуклы. Җирлек Башлыгы кертелгән тәкъдимнәрне һәм күрсәтмәләрне гомумиләштерә. Әлеге тәкъдимнәр һәм күрсәтмәләр ачык тыңлауларда катнашучыларга җиткерелә.

7. Ачык тыңлаулар канун, районның муниципаль норматив хокук актларында билгеләнгән срокларда уздырыла. Ачык тыңлаулар чакырылган белгечләр, экспертлар, кызыксынган затларкатнашында уза. Ачык тыңлауларда Җирлекнең теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

8. Ачык тыңлауларны уздыру нәтиҗәләре буенча,ачык тыңлауларга куелган муниципаль норматив хокук акты проектын кабул итү аларның компетенцияләренә караган җирле үзидарә органнары һәм Җирлекнең дәүләт хезмәтендәге затлар тарафыннан тикшерелергә тиешле тәкъдимнәр кабул ителә.
9. Ачык тыңлауларның нәтиҗәсе муниципаль норматив хокук акты һәм канунда каралган срокларда бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.
10. Ачык тыңлауларны оештыру һәм уздыру тәртибе Җирлек Советы раслаган ачык тыңлаулар турында Кагыйдәнамә белән билгеләнә.

20нче маддә. Гражданнар җыелышы

1. Әһәмиятле булган мәсьәләләрне тикшерү өчен, халыкны Җирлекнең җирле үзидарә органнары дәүләт хезмәтендәге затлар һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлеге белән таныштыру өчен, территориаль иҗтимагый үзидарәнең тормышка ашыру өчен Җирлек территориясе бүлегендә гражданнар җыелышлары уздырыла ала. Гражданнар җыелышлары микрорайоннар,торак массивлар, кварталлар, урамнар, торак йортлар, Җирлекнең торак пунктларында уздырыла ала.
2. Гражданнар җыелышлары халык теләге буенча, Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы инициативасы буенча , шулай ук территориаль иҗтимагый үзидарә уставында каралган очракларда үткәрелә.
3. Җирлек Советы яки Җирлек Башлыгы инициативасы буенча үткәрелгән гражданнар җыелышлары Җирлек Советы һәм Җирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.
4. Халык инициативасы буенча үткәрелгән гражданнар җыелышлары Җирлек Советы тарафыннан, территориаль иҗтимагый үзидарә органнарының, җыелышта катнашырга хокуклары булган шушы территориядә яшәүче халык санының 10 процентыннан ким булмаган гражданнар төркеме, шушы территориядә урнашкан предприятие, учреждение, оешма җитәкчеләренең язмача тәкъдимнәре буенча билгеләнә.

Гражданнар җыелышын үткәрү турында тәкъдим карап чыгарга тиешле сораулар, җыелышны үткәрү вакыты һәм урыны турында мәгълүматны үз эченә алырга тиеш. Тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, әгәр җыелышны үткәрү инициативасы белән гражданнар төркеме мөрәҗәгать иткән булса- һәрберсенең фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, яшәү урыны, адресы күрсәтелгән бу гражданнар тарафыннан имзалана.

Җирлек Советы гражданнар җыелышын үткәрү турында кертелгән тәкъдимне үзенең якындагы утырышында карый.

Җирлек Советыгражданнар җыелышын үткәрүне максатчан булмаган сәбәпләр буенча кире кагырга тиеш түгел.

5. Гражданнар җыелышын билгеләү һәм уздыру тәртибе территориаль иҗтимагый үзидарәне тормышка ашыру максатыннан территориаль иҗтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.
6. Гражданнар җыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм тикшерүгә куелган сораулар турында әлеге территория халкына җыелышны уздырганчы җиде көн алдан массакүләм мәгълумат чараларын, почта кәгазьләрен, фатирларны (ишегалларын) йөреп, игъланнар һәм башка чараларны кулланып хәбәр ителергә тиеш.

Гражданнар җыелышын әзерләүне һәм үткәрүне Җирлек Башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Җыелышлар эшендә 18 яше тулган, шушы территориядә яшәүче, сайлау хокукы булган гражданнар катнашырга хокуклы. Җыелышта катнашырга хокуклы гражданнарның гомуми саны, Россия Федерациясе гражданнарының Россия Федерациясе кысаларындамуниципаль сайлаулар үткәргәндә кулланылган тору урыны һәм яшәү урыны буенча регистрация теркәүе мәгълуматлары нигезендә билгеләнә.

Гражданнар җыелышы, җыелышта катнашу хокукы булган гражданнар санының өчтән бер өлешеннән ким булмаган кеше анда катнашса, тулы хокуклы булып санала.

Җыелыш карары җыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар җыелышы җирле үзидарә органнарына һәм Районның җирле үзидарә органнарыныңдәүләт хезмәтендәге затларга мөрәҗәгать кабул итә ала, шулай ук Җирлек җирле үзидарә органнарының дәүләт хезмәтендәге затлар белән үзара бәйләнештә гражданнар җыелышын тәкъдим итүче затларны сайлый ала.

9.Территориаль иҗтимагый үзидарәне тормышка ашыру мәсьәләләре буенча уздырылган гражданнар җыелышытерриториаль иҗтимагый үзидарә Уставы белән аларның компетенцияләренә караган мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар җыелышы белән кабул ителгән карарларны, аларның компетенцияләренә караган мөрәҗәгатьләрдә булган сорауларны чишү каралган җирле үзидарә органнары һәм Җирлек җирле үзидарә органнарының дәүләт хезмәтендәге затлар карап чыгарга тиеш.

11. Гражданнар җыелышын әзерләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданнар җыелышының вәкаләтләре федераль канун, әлеге Устав һәм Җирлек Советының норматив хокук актлары белән билгеләнә.

12. Гражданнар җыелышының нәтиҗәләре рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

21нче маддә.Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) әһәмиятле булган мәсьәләләрне тикшерү кирәк булган очракта һәм барлык Җирлек халкы вәкилләренең фикерен ачыклау өчен үткәрелә.

Җирлек территориясендә яшәүче халык арасыннан булган гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы), гражданнар җыелышын чакыру кыенлашкан вакытта, шул исәптән шушы территориядә яшәүче гражданнар җыелышында катнашырга хокукы булган халык саны 300 кешедән артып китсә, үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)гражданнар җыелышы вәкаләтен тормышка ашыра.

3.Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) халык теләге буенча, Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы инициативасы буенча үткәрелә.Җирлек Советы яки Җирлек Башлыгы инициативасы буенчаүткәрелгәнгражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) Җирлек Советы һәм Җирлек Башлыгы тарафыннан билгеләнә.Халыкинициативасы буенчаүткәрелгәнгражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)Җирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4.Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашса,тулы хокуклы булып санала.Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы) карарлары конференциядә катнашкан делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5.Гражданнар конференциясен (делегатлар җыелышы)билгеләү һәм уздыру тәртибе, делегатларны сайлау әлеге Устав һәм Җирлек Советының норматив хокук актлары белән билгеләнә.

6. Гражданнар конференциясе (делегатлар җыелышы)нәтиҗәләре рәсми рәвештә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш.

22 че матдә. ХАЛЫК ҖЫЕНЫ

1. Халык җыены “Россия Федерациясендә җирле үзидарәләрне оештыруның гомуми принциплары турында” 06.10.2003 № 131-ФЗ Федераль канунында

язылганча шул муниципаль берәмлекләргә кергән авылда чикләрне үзгәртү мәсьәләсе туганда карала.

2. Халык җыены һәм аның карары халыкның яртысыннан артыгы сайлау тавышын ия булып тавыш биргән очракта тулы хокуклы булып санала.

23 нче маддә. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнарны сораштыру Җирлекнең бөтен территориясендә яки бер өлешендә, җирле үзидарә дәүләт хезмәтендәге затлар, шулай ук дәүләт власте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә халык фикерен ачыклау һәм исәпкә алу өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтиҗәләре рекомендация характерында була.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукы булган Җирлек халкы катнаша ала.

3. Гражданнарны сораштыру түбәндәге инициативалар буенча үткәрелә:

1) Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы – әһәмиятле булган мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт власте органнары – республика һәм регионара әһәмиятле объектлар өчен Җирлек җирләрен максатчан куллануны үзгәртү буенча карарлар кабул иткәндә халык фикерен исәпкә алу өчен.

4. Гражданнарны сораштыруны билгеләү һәм уздыру тәртибе Җирлек Советының норматив хокук актлары белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыруны билгеләү турында карар Җирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнарны сораштыруны билгеләү турында Җирлек Советы карарында күрсәтелә:

1) сораштыруны үткәрү вакыты һәм датасы;

2) сораштыруны үткәрү вакытында тәкъдим ителәчәк сорау (сораулар) формулировкасы;

3) сораштыру үткәрү методикасы;

4) сораштыру бите формасы;

5) сораштыруда катнашкан Җирлек халкының минималь саны.

6. Җирлек халкы гражданнарны сораштыру үткәрү турында аны үткәрергә 10 көннән дә ким булмаган көн кала хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнарны сораштыруны билгеләү һәм уздыру белән бәйле чараларны финанслау түбәндәгеләр белән тормышка ашырыла:

1) Җирлек бюджеты акчасы хисабына- Җирлек җирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәрелгән очракта;

2) Татарстан Республикасы бюджеты хисабына - Татарстан Республикасы дәүләт власте органнары инициативасы буенчасораштыру үткәрелгән очракта.

8. Сораштыру нәтиҗәләре ул уздырылганнан соң бер ай эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка җиткерелергә) тиеш. Сораштыру нәтиҗәләре белән Җирлекнең теләсә кайсы кешесе танышырга хокуклы.Сораштыру нәтиҗәләре Җирлекнең җирле үзидарә органнары тиешле карарларны кабул иткәндә исәпкә алынырга тиеш.

24 нче маддә. Аеруча әһәмиятле булган мәсьәләләрне халык тикшерүе

1. Муниципаль хокук актлары проектларын чыгару турында карар һәм башка әһәмиятле булган мәсьәләләрне халык тикшерүенә чыгару үз инициативасы буенча Җирлек Советы тарафыннан яки шушы территориядә яшәгән гражданнар таләбе буенча Җирлек Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокук актлары проекты тексты һәм халык тикшерүенә чыгарылган мәсьәләләр буенча башка материаллараларны халык тикшерүенә чыгару турында карар кабул ителгәнкөннән соң биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълумат

чараларында бастырыла, Җирлек халкына җибәрелә, халык таныша алырлык урыннарда урнаштырыла, башка юллар белән халыкка җиткерелә.

3. Халык тикшерүенә мәсьәләләрне чыгару белән беррәттән Җирлек Советы тикшерү барышында кергән тәкъдимнәрне һәм күрсәтмәләрне тикшерү буенча эшне оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, билгеләнгән максатлар өчен махсус комиссия төзи.

4. Җирлек Советыаның тарафыннан кертелгән муниципаль хокук актлары проектларын һәм башка әһәмиятле булган мәсьәләләрне тикшерүне тәэмин итә, моның өчен шартлар тудыра.

5. Халык тикшерүенә чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм күрсәтмәләр Җирлек Советына җибәрелә.

6. Муниципаль хокук актлары проектлары һәм башка әһәмиятле булган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм күрсәтмәләр Җирлек Советы тарафыннан карап тикшерелә.

7. Халык тикшерүе нәтиҗәләре турында халыкка хәбәр ителә.

25нче маддә. Җирлекнең иҗтимагый (консультатив) советлары

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм гражданнарының үзара бәйләнешләрен булдыру өчен, әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү буенча карарлар эшләгәндә һәм тормышка ашырганда халык мәнфәгатьләрен һәм ихтыяҗларын исәпкә алу максатыннан, җирле үзидарә органнары эшчәнлеген контрольдә тоту өчен Җирлекнең Иҗтимагый советы төзелә.

2. Җирлекнең Иҗтимагый советы аның эшчәнлегендә Җирлек халкының, иҗтимагый оешмалар вәкилләре һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның ирекле катнашуы нигезендә барлыкка килә.

3. Җирлекнең Иҗтимагый советы барлыкка килү тәртибе, вәкалә тләре, аның утырышларын үткәрү тәртибе һәм карарлар кабул итү, Җирлекнең җирле үзидарә органнарының Җирлекнең Иҗтимагый советы эшчәнлегенә мәгълумати, консультатив ярдәм итү хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны тарату процедурасы,шулай ук аның эшчәнлеге буенча башка мәсьәләләр Җирлек Советы раслаган кагыйдәнамә белән билгеләнә.

4. Башка иҗтимагый (консультатив) советлар Җирлекнең җирле үзидарә органнары каршында, аларның карарлары белән яраклаштырып, барлыкка килергә мөмкин.

5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эш җәмәгатьчелек тәртибендә башкарыла.

26 нчы матдә. Җирле үзидарә органнарына гражданнар мөрәҗәгате

1. Җирлек җирле үзидарә органнарына гражданнар шәхси һәм коллектив мөрәҗәгать итергә хокуклы.

2. Җирлекнең һәрбер җирле үзидарә органында бу органнарның компетенциясенә караган сораулар буенча халыкны кабул итү оештырыла, гражданнарның мөрәҗәгатьләрен вакытында карап тикшерү һәм хәл итү оештырыла.

Гражданнарның мөрәҗәгатьләре “Россия Федерациясе гражданнарының мөрәҗәгатьләрен тикшерү тәртибе турында” 2нче май, 2006нчы ел, №59-ФЗ Федераль канунында билгеләнгән тәртиптә “Татарстан Республикасы гражданнарының мөрәҗәгатьләрен тикшерү тәртибе турында” 16- ТРЗ вакытта каралырга тиеш.

3. Гражданнарның мөрәҗәгатьләрен тикшерү тәртибен һәм вакытын бозган өчен җирле үзидарәнең дәүләт хезмәтендәге затлары Россия Федерациясе кануннарына туры китереп җаваплы булалар.

27 нче маддә. Җирлек халкының җирле үзидарәне турыдан – туры тормышка ашыруның башка формалары һәм аны тормышка ашыруда катнашуы

1. Федераль канунга туры китереп, әлеге Устав белән каралган, җирле үзидарәне турыдан – туры тормышка ашыру формалары һәм аны тормышка ашыруда катнашуыбелән беррәттән граждданнар җирле үзидарәне турыдан – туры тормышка ашыруның Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль кануннарга, Татарстан Республикасы кануннарына каршы килми торган башка формаларын тормышка ашыруда катнаша ала.

2. Җирлек халкының җирле үзидарәне турыдан – туры тормышка ашыруы һәм аны тормышка ашыруда катнашуы закончылык һәм ихтыяри принципларына нигезләнә. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең дәүләт хезмәтендәге затлары халыкка Җирлек халкының җирле үзидарәне турыдан – туры тормышка ашыруында һәм аны тормышка ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III нче бүлек. Җирлек Советы

28 нче маддә. Җирлек Советы-Җирлек җирле үзидарәсенең сайлап куелган органы

1. Җирлек Советы - җирле үзидарәнең даими гамәлдәге коллегиаль сайлап куелган органы булып тора.

2. Җирлек Советыныңрәсми исеме –“Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Екатерина авыл җирлеге Советы”(текст буенча Җирлек Советы).

3. Җирлек Советының вәкаләтлек вакыты-5 ел.

4. Җирлек Советы җирлектә яшәүчеләр белән хисаплашырга һәм контрольле булырга тиеш.

5. Җирлек Советының герблы мөһере һәм үзенең атамалары һәм билгеләнгән бланклары бар.

6. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыруга тотылган акча Россия Федерациясе чыгымнар классификациясенә туры китереп район бюджетында аерым юл белән карала.

29 нчы маддә. Җирлек Советы составы

1. Җирлек Советы бермандатлы сайлау округыннан сайланган 7 депутаттан тора.

2. Җирлек Советы аның составына Җирлек Советы билгеләгән саннан өчтән ике өлештән ким булмаган депутатларны сайлаганда хокуклы була.

30 нчы маддә. Җирлек Советы депутат статусы

1. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре аныавылның сайлап куелган органы депутатлары арасыннан авыл башлыгы яки Җирлек Советы депутаты итеп сайлап куйган көннән башлана һәм яңа чакырылыш Җирлек Советы эшен башлаган көннән туктатыла.

2. Җирлек Советы депутаты, бу Устав белән билгеләнгән очраклардан кала, азат ителмәгән эшкә таянып депутат эшчәнлеген төп эш урынындагы хезмәт вазифалары белән берләштереп алып бара.

3. Җирлек Советы депутаты статусы белән бәйле чикләүләр федераль кануннар белән билгеләнә.

4. Җирлек Советы депутатына үзенең вәкаләтләрен тормышка ашыру өчен кануннар, бу Устав, Җирлек Советы карарына туры китереп шартлар тудырыла.

5. Җирлек Советы депутаты Җирлек Советы раслаган депутат этикасы Кагыйдәләрен, шул исәптән түбәндәге йөкләмәләрне үтәргә тиеш:

1) җирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып торырга һәм җирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, оешмаларга, вазифа затларга, муниципаль хезмәткәрләргә һәм гражданнарга, аларның туганнарына яки үзләренә кагылышлы мәсъәләләрне чишкәндә, депутат статусын кулланып, йогынты ясарга тиеш түгел;

2) депутат вазифаларын объектив башкаруда шикләнүләр туганда эш –гамәлләреннән тыелып торырга тиеш, шулай ук Җирлек Советы дәрәҗәсенә яки абруена зыян китерергә сәләтле булган конфликт ситуацияләрне булдырмый калырга тиеш;
3) конфликт ситуацияләре килеп чыгу куркынычы туган очракта, депутат вазифаларын башкаруга комачаулык иткән шәхси кызыксынулар тәэсир итә яки тәэсир итергә мөмкин булган очракта, Җирлек Советына хәбәр итергә һәм аның әлеге конфликт ситуацияләрне булдырмый калдыруны яки җайлауга юнәлтелгән карарларын үтәргә тиеш;
4) Җирлек Советы урнаштырган халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә тиеш;
5) федераль кануннарга туры китереп,конфидинциаль характердагы мәгълуматларга караган мәгълуматларны, Җирлек Советы Депутаты вазифаларын башкарган вакытта депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган үзенә билгеле булган мәгълуматны таратырга һәм шул максатларда кулланырга тиеш түгел;
6) депутат вазифаларын башкару аркасында физик һәм юридик затлардан бүләкләр (бүләкләр, акчалата бүләкләр, ссудалар, булышлык, күңел ачулар, яллары, трансполрт чыгымнары өчен түләүләр һәм башка бүләкләр) алмаска тиеш.
6. Депутат, җирле үзидарәнең сайлау органы заты, җирле үзидарә органының дәүләт хезмәтендәге заты "Коррупциягә каршы тору турында" 25нче декабрь, 2008нче ел, №273-ФЗ Федераль кануны һәм башка федераль кануннарда билгеләнгән тәртиптә чикләүләр һәм тыюларны сакларга һәм вазифаларын үтәргә тиеш.

31нче маддә. Җирлек Советы депутатының Җирлек халкы белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Җирлек Советы депутаты Җирлек халкы, шулай ук Җирлек териториясендә урнашкан күмәк хуҗалыклар, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Җирлек Советы депутатыф сайлучылар алдында җаваплы һәм исәп-хисап тотарга тиешле.
3. Җирлек Советы депутаты вәкил буларак авыл халкы алдында башкарган эшләре буенча елга бер тапкырдан да ким булмаган хисап тота, аларны Җирлек Советы эшчәнлеге белән даими таныштырып тора, шулай ук айга бер тапкырдан да ким булмаган халыкны кабул итү алып бара.
4. Җирлек Советы депутаты канунда каралган буенча Җирлек халкының законлы хокукларын, иреген һәм мәнфәгатьләрен яклау буенча, шул исәптән алардан килгән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карап чыгырга һәм аларның сорауларының вакытында чишелеше буенча дөрес чаралар күрергә тиеш.

32 нче матдә . Җирлек Советында фракцияләр

1.Сәяси партияләр (аларның төбәк бүлекләре яки башка структур бүлекчәләре) тарафыннан күрсәтелгән кан исемлекләре составында сайланган җирлек Советы депутатлары, әлеге статьяның 3 өлешендә каралган очрактан тыш, депутат берләшмәләре (фракцияләргә) (фракцияләренә) керә. Фракция кандидатларның тиешле исемлеге составында сайланган (депутат) сайланган барлык депутатларны (депутатны) үз эченә ала. Фракцияләр составына әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән сәяси партия кандидатлары исемлеге составында бер мандатлы яки күп сандагы сайлау округлары буенча сайланган депутатлар һәм депутатлар (депутат) керә ала.Сәяси партияләр (аларның төбәк бүлекләре яки башка структур бүлекчәләре) тарафыннан күрсәтелгән кан исемлекләре составында сайланган җирлек Советы депутатлары, әлеге статьяның 3 өлешендә каралган очрактан тыш, депутат берләшмәләре (фракцияләргә) (фракцияләренә) керә. Фракция кандидатларның тиешле исемлеге составында сайланган (депутат) сайланган барлык депутатларны (депутатны) үз эченә ала. Фракцияләр составына әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән сәяси партия кандидатлары

исемлеге составында бер мандатлы яки күп сандагы сайлау округлары буенча сайланган депутатлар һәм депутатлар (депутат) керә ала.

2.Фракцияләр эшчәнлеге тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә җирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

3. Сәяси партия эшчәнлеген юкка чыгаруга яки үзгәртеп коруга бәйле рәвештә сәяси партия эшчәнлеге туктатылган очракта, шулай ук бу фракциядәге депутатлар саны юридик затларның бердәм дәүләт реестрына тиешле язма кертелгән көннән туктатыла.

4. Сәяси партия (аның төбәк бүлеге яки башка структур бүлекчә тарафыннан күрсәтелгән кандидатлар исемлеге составында сайланган Депутат әлеге статьяның 1 өлеше нигезендә торган фракциядән чыгарга хокуклы түгел. Күрсәтелгән депутат үзе сайланган сәяси партия составында гына әгъзасы була ала.

5. Бер мандатлы яисә күпкатлы сайлау округы буенча сайланган һәм фракциягә керүче Депутат яисә әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән сәяси партия кандидатлары исемлеге составында сайланган һәм фракциягә керүче депутат үзе кергән сәяси партия әгъзасы була ала.

6. Әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән сәяси партия кандидатлары исемлеге составында сайланган һәм муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органына үз фракциясенә ия булган сәяси партиягә кергән Депутат әлеге фракциягә керә һәм аннан чыгарга хокуклы түгел.

7. Әлеге статьяның 4-6 өлешләрендә каралган таләпләрне үтәмәү депутат вәкаләтләрен туктатуга китерә.

33нче маддә.Яңа сайланган Җирлек Советы эшен оештыру

1. Яңа сайланган Җирлек Советының беренче утырышына ун көннән дә сонга калмыйча, сайланган депутатларның икедән өч өлеше катнашкан очракта җыела. Беренче утырыш Җирлек Башлыгы, ул булмаган очракта Җирлекнең Сайлау комиссиясе тарафыннан оештырыла.

2.Сайлаулардан соң Җирлек Башлыгын сайлаганчы Җирлек Советыныңберенче утырышын Җирлек Советының яше буенча олырак булган депутат ача һәм алып бара.

34нчу маддә. Җирлек Советы компетенциясе

1.Җирлек Советы компетенциясенә керә:

1) Җирлек уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

2) Закон нигезендә Җирлек территориясендә гомумүтәлешле кагыйдәләр булдыру;

3) Җирлек бюджетын һәм аның үтәлеше турында отчётны раслау;

4) Россия Федерациясенең салымнар һәм җыелган акчалар турындагы канунга туры китереп җирлесалымнар һәм җыелган акчалар, аларны түләү буенча ташламалар бирелүне булдыру, үзгәртү һәм гамәлдән чыгару;

5) Җирлек үсеше буенча планнар һәм программалар кабул итү, аларның үтәлеше буенча отчёт раслау;

6) Җирлекнең чикләрен үзгәртү буенча инициатива белән чыгу;

7) җирле референдумны билгеләү Һәм округ схемаларын раслау ;

8) урындагы референдумны билгеләү;

9) Авыл башлыгын билгеләү;

10) авыл башлыгы урынбасарын билгеләү;

11) униөипалҗ районы Советына депуталар арасыннан вәкил билгеләү;

12)Җирлекнең җирле үзидарә органнары структурасын раслау,җирлекнең һәрбер җирле үзидарә органының эчке структурасын һәм штат расписаниесен раслау;

13)Җирлекнең сайлау комиссиясенә комиссия членнарын билгеләү;

14)Җирлекнең чикләрен үзгәртү буенча сорауларны тавышка куюны билгеләү,Җирлек Советы депутатын сайлауга чакыру;
15) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында закон чыгару инициативасы хокукын тормышка ашыру;
16) Җирлекнең муниципаль милкендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм куллану тәртибен билгеләү, шул исәптән федераль канунга туры китереп аларны хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; Җирлек Советы раслауыннан соң яки килешү буенча тартып алынган муниципаль мөлкәт төрләренең исемлеген билгеләү;
17) муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртү һәм юкка чыгару турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү, шулай ук федераль канунда башкача билгеләнмәгән булса, муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хезмәтенә тарифларны кую тәртибен һәм аларны куюны билгеләү;
18) Җирлекнең муниципальара хезмәттәшлекне оештыруда катнашу тәртибен билгеләү;
19) җирлекнең җирле үзидарә органнары эшчәнлегенең материаль- техник һәм оештыруныбулдыру тәртибен билгеләү;
20) Контроль-хисап Палатасын формалаштыру;
21) Җирлек Башлыгының отставкага китүе турында карарын кабул итү;
22) Районның җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә органнарының сайлап куелган затларының урындагы мәсьәләләрне чишү буенча вәкаләтләрен үтәүне тикшерү;
23) Россия Федерациясе Шәһәр төзү кодексына , Җирлекне территориаль планлаштыру документларына туры китереп,Россия Федерациясе Шәһәртөзү кодексына туры китереп башка шәһәртөзү документларын раслау;
24) Җирлек территориясендә урамнарга исем кую, исемен алыштыру һәм җирлекнең аерым өлешенә үзгәртү турындагы мәсьәләләрне хәл итү;
25) җирлек бюджетыннан территориаль иҗтимагый үзидарә органнарына кирәкле чараларны бүлеп бирүнең шартларын һәм тәртибен билгеләү;
26) үзенең массакүләм мәгълумат чараларын оештыру;
27) Җирлек Уставын һәм Җирлек Советы карарларын аңлату;
28) үзенең эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча Җирлек Советы Регламентын һәм башка карарларны кабул итү;
29) Җирлек Советы аппараты турында Кагыйдәнамәне раслау;
30) РФ Хөкүмәте -Федераль закон №210-ФЗ 30.12.2004 елтарафыннан билгеләнгән, комплексклы үсеше коммуналь инфраструктура
программаларын раслау ;
31) Җирлектә транспорт инфраструктурасы программасын раслау;
32) Җирлекнең социаль инфраструктурасы программасын раслау;
33) федераль кануннар, Татарстан Республикасы кануннарына буйсынган муниципаль районнарның сайлап куелган органнарына бирелгән башка вәкаләтләре, шулай ук бу Устав тарафыннан Җирлек Советы компетенциясенә буйсынган башка вәкаләтләре.

2. Җирлек Советы Җирлек Башлыгының,Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесенең аларның эшчәнлеге нәтиҗәләре,Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлеге һәм башка Җирлек Башлыгыидарә тармаклары, Җирлекнең җирле үзидарә органнарының, шул исәптән Җирлек Советы күтәргән мәсьәләләрне чишү турында еллык отчётын тыңлый.

35нче маддә.Җирлек Советының эшләү тәртибе

1. Җирлек Советының эшләү тәртибе бу Устав һәм Җирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Җирлек Советының төп эш формасы булып аның Җирлек компетенциясенә кагылышлы сорауларны чишә торган утырышлары тора.

3.Җирлек Уставы белән Җирлек Советы утырышларының хокуклылыгы билгеләнә. Әгәр Җирлек Советы утырышында сайлап куелган депутатларның 50 проценттан кимерәге катнашса, ул хокуклы дип саналмый.

4. Җирлек Советының чираттагы утырышы кирәк булганда, ләкин кимендә өч айга бер тапкыр уздырыла. Чираттан тыш утырышлар Җирлек Башлыгы яки Җирлек Советының билгеләнгән депутатларның кимендә өчтән бер өлеше санынча депутатлар төркеме инициативасы буенча чакырыла.

5. Совет утырышлары Җирлек Башлыгы тарафыннан чакырыла. Җирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар киләсе утырышның вакыты, урыны һәм көн тәртибе белән биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш утырышка –аны үткәрергә бер көн кала хәбәрдар булырга тиешләр.

6. Җирлек Советы утырышлары ачык һәм белдереп үткәрелә. Җирлек Советының ачык утырышларында Җирлекнең теләсә кайсы кешесе катнаша ала.
Регламент белән каралган очракта, Җирлек Советы ябык утырышлар үткәрү турында карар кабул итергә хаклы, һәм анда Җирлек Советы чакырган затлар гына, шулай ук кануннарга туры китереп утырышта катнашырга хокукы булган затлар катнаша ала.

7. Җирлек Советының һәрбер утырышы протоколга теркәлә һәм язып барыла. Җыелыш беркетмәсенә җыелышның датасы, үткәрү урыны, үткәрү вакыты турында мәгълумат, каралачак барлык сораулар саналып чыга һәм тавыш бирү нәтиҗәләрен күрсәтеп барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Җирлек Советы җыелышы беркетмәсенә Җирлек Башлыгы кул куйганнан соң, аның белән Җирлекнең теләсә кайсы кешесе таныша ала.

8. Җирлек Советы утырышларында һәр депутат бер тавышка ия. Җирлек Советы депутаты тавыш бирүгә хокукын үзе башкара. Җирлек Советында тавыш бирү ачык (шул исәптән исемләп) һәм ябык була ала. Һәр төр тавыш бирүне куллану бу Устав, Җирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

36нчы маддә. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Җирлек Советы эшчәнлеген оештыруны Җирлек Башлыгы башкара.

2.Җирлек Советы Регламентына туры китереп Җирлек Советы компетенциясенә караган сорауларны алдан карау һәм әзерләү өчен Җирлек Башлыгыннан һәм аның урынбасарыннан кала депутатлардан Җирлек Советы эшчәнлегенең төп юнәлешләре буенча даими комитет оештырыла, шулай ук даими һәи вакытлы комиссияләр оештырылырга мөмкин.

3.Муниципаль программаларны, Җирлек Советы карарлары проектларын әзерләү өчен, Җирлеккә кагылышлы әһәмиятле сорауларны тикшерү өчен, Җирлек Советы каршында аның карары буенча депутатлар, Җирлек Башкарма комитеты вәкилләре, иҗтимагый оешмалар,организацияләр һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм Җирлек халкы составында, партия фракцияләре, эшче, эксперт һәм башка киңәш итүче төркемнәр оеша ала.

37 нче маддә. Җирлек Советының контроль функцияләрне тормышка ашыруы

1.Җирлек Советы Җирлек территориясендә бу Уставның кагыйдәнамәләре үтәлешен, Җирлек Советы кабул иткән норматив актлар, Җирлек бюджеты үтәлешен, бюджеттан тыш акчаларны куллану, Җирлекнең үсеш программаларын, Җирлек Башкарма комитеты һәм җирле үзидарәнең башка органнары эшчәнлеген контрольдә тотуны тормышка ашыра.

2. Җирлек җирле үзидарә органнары һәм аларның вазифаи затлары кануннарны, бу Уставны һәм башка муниципль хокук актларын бозган очракта, Җирлек Советы, Җирлек

Башлыгы карары нигезендә билгеләнгән фактларны тикшерү өчен депутатлар арасыннан вакытлы контроль комиссияләр оешырга мөмкин.

3. Кануннарга яраклаштырып Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы карары нигезендә Җирлек бюджеты акчаларының максатчан кулланылышын тикшерү (ревизия), муниципаль мөлкәтнең нәтиҗәле кулланылышын тикшерә ала, шулай ук Җирлек Башкарма комитетының башка финанс-хуҗалык мәсьәләләрен тикшерү үткәрә ала. Тикшерү (ревизия) үткәрергә билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дәүләт власте органнарыннан белгечләр, бәйсез аудиторлар җәлеп ителә ала.

4. Җирлек Башкарма комитеты, аның Җитәкчесе, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, вазифаи затлар, канун белән башка нәрсә билгеләнмәгән булса, Җирлек Советы, аның контроль коиссияләре, Җирлек Советы депутаты мөрәҗәгате буенчасоратып алынган Җирлек Советын җитәкләү белән бәйле мәгълуматны бирергә тиеш, ә кануннарны, муниципаль хокук актларын бозу очраклары ачыкланса, җитешсезлекләрне бетерү өчен һәм гаеплеләрне җавапка тарту буенчакичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Җирлек Советы Җирлек башлыгының,Җирле башкарма комитеты башлыгын, башкарма комитетка караган башка төр органнарның еллык отчетын тынлый.

6. Җирлек Советы, контроль функцияләрен тормышка ашырганда, Җирлек Башкарма комитетының финанс-хуҗалык һәм башкару-күрсәтмә бирү эшчәнлегенә катнашырга хокуклы түгел.

38 нче матдә. Муниципаль район Советына Җирлек вәкиле сайлау

1.Яңа Чишмә муниципаль районы Советына вәкил сайлау Җирле Совет депутатлары арасыннан яшерен тавыш юлы белән сайланыла.

2.Җирлек Советы депутатларның ярытсыннан артыгы тавыш биргән очракта кандидат сайланган булып санала .

39нчы маддә. Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Советы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) Җирлек Советы үз-үзен тарату турында карар кабул иткән очракта;

2) канунда каралган дәлилләр буенча һәм билгеләнгән тәртиптә Җирлек Советы таратылса;

3) Татарстан Республикасы Югары судының Җирлек Советы депутатлар составының хокуксыз булуы турында карары көченә кергәч, шул исәптән депутатлар үзләренең вәкаләтләрен өстеннән төшерсә;

4) федераль кануннарга туры китереп тормышка ашырылган, Җирлекне үзгәртеп корубулган, шулай ук Җирлекне бетергән очракта;

5) Җирлекнең җирле үзидарә статусын югалтып башка җирлек белән кушылганда;

6) Район чикләрен үзгәрү нәтиҗәсендә булган очракта, сайлаучыларның саны 25 процентттан артып китсә;

7) гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерүче хокук карарларының вакытын бозган очракта ;

2. Җирлек Советы вәкаләтенең вакытыннан алда туктатылуы аның депутатлар вәкаләтләренең туктатылуына сәбәп була.

3. Җирлек Советы вәкаләте вакытыннан алда туктатылган очракта Федераль законнарга нигезләнеп Җирлек Советы составына башка депутатларны сайлап куерга тиеш.

40 ынчы маддә. Җирлек Советыныңүз-үзен тарату турында карар

кабул итү тәртибе

1. Җирлек Советының үз-үзен тарату турында карары Җирлек Башлыгы яки Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан ким булмаган депутатлар төркеме инициативасы буенча кабул ителә ала.

2. Үз-үзен тарату турындакарар кабул итү инициативасы күрсәтелә алмый:

1) Җирлек Советын сайланудан соң беренче елы эчендә;

2) Җирлек бюджеты кабул ителгән һәм аның үтәлеше турында отчёт расланган вакытта;

3) яңа Җирлек Башлыгын сайлаганчы Җирлек Башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта.

3.Җирлек Советының үз-үзен тарату турында язмача тәкъдиме үз-үзен тарату сәбәпләрен күрсәтергә тиеш, шулай ук аңа үз-үзен тарату сәбәпләрен дәлилләгән материаллар куелырга тиеш.

4.Үз-үзен тарату турында сорауны алдан карап чыгу буенча Җирлек Советы депутатлары санынан комиссия төзелә. Җирлек Советы яки Җирлек Башлыгы карары буенча Җирлек Советының үз-үзен тарату турында мәсьәләсе халык тыңлауларына куелырга мөмкин.

5. Җирлек Советының үз-үзен тарату турында мәсьәләне караудәвамлылыгы Җирлек Советы депутатлары һәм Җирлек халкы тарафыннан үз-үзен тарату инициативасының барлык шартлары һәм җирлекләрен һәр яклап һәм объектив тикшерү мөмкинлегенә гарантия бирергә тиеш.Үз-үзен тарату турында карар үз-үзен тарату инициативасы күрсәтелгән көннән алып ике ай узганнан соң кабул ителә ала.

6. Җирлек Советының үз-үзен тарату турында карары яшерен тавыш бирү юлы белән Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән саннарның өчтән ике өлеш тавыш белән кабул ителә.

7. Җирлек Советы тарафыннанүз-үзен тарату турында тәкъдиме кире кагылса, кабат үз-үзен тарату турында инициатива үз-үзен тарату мәсьәләсе буенча тавыш биргән көннән алып бер елдан да иртәрәк була алмый.

41нче маддә. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Җирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очракларда туктатыла:

1) үлгән очракта;

2) үз теләге буенча отставкага киткәндә;

3) суд тарафыннан хезмәткә яраксыз яки чикле эшкә яраклы дип табылса;

4) суд тарафыннан билгесез юкка чыккан дип яки үлгән дип табылса;

5) аңа карата гаепләү суд карары законлы көченә керсә;

6) Россия Федерациясе чикләренә яшәргә китсә;

7) Россия Федерациясе гражданлыгы бетсә,Россия Федерациясе халыкара килешү катнашучысы -чит дәүләт гражданлыгы бетә, шуңа күрә чит ил гражданины җирле үзидарә органнарына сайлана ала;

8) сайлаучылар чакыруы буенча;

9) Җирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылса;

10) хәрби хезмәткә алынса яки аны алыштыра торган альтернатив граждан хезмәтенә алынса;

11) 06.10.2003 елда кабул ителгән “Россия Федерациясендә җирле үзидарәләрне оештыруның гомуми принциплары турында ”Федераль канунда билгеләнгән законнарны үтәмәгән очракта.

12) “Россия Федерациясендә җирле үзидарәләрне оештыруның гомуми принциплары турында ”Федераль канунда билгеләнгән башка очракларда.

2. Җирлек Советы депутатының вәкаләтләрен туктату турындагы карары депутат вәкаләтләре туктатылган көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, әгәр бу очрак район Советы сессияләре арасында булса, өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.
3. Җирлек Советы депутаның вәкаләте шул матдәнең беренче бүлеге 9 нчы пунктында каралган өлеше белән вакытыннан алда туктатыла.
4. Бу авылның сайлап куелган органнарыннан депутатлар арасыннан булган Җирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктаткан очракта, әлеге орган бер ай эчендә Җирлек Советы составына башка депутатны сайларга тиеш.

IVнче бүлек. ҖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

42нче маддә. Җирлек Башлыгы – Җирлекнең югары вәкаләтле шәхесе

1. Җирлек Башлыгы Җирлекнең югары вәкаләтле шәхесебулып тора.
2. Җирлек Башлыгы Җирлек Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәисе вәкаләтләрен башкара.
3. Җирлек Башлыгының рәсми исеме- “Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Екатерина авыл җирлеге башлыгы” (текст буенча-авыл башлыгы).
4 Авыл башлыгы шулай ук Яңа Чишмә муниципаль районы Советы депутаты да булып тора;
5. Авыл башлыгы берүк вакытта авыл җирлеген һәм Башкарма комитетны җитәкли.

43нче маддә. Җирлек Башлыгын сайлау тәртибе

1. Җирлек Башлыгы яңа сайланган Җирлек Советының беренче утырышында Җирлек Советы депутатлары арасыннан яшерен тавыш бирү юлы белән Җирлек Советы вәкаләте вакытына сайлана.

Җирлек Башлыгын сайлау Җирлек Советы депутатлары күрсәткән кандидатлар арасыннан, шул исәптән Җирлек составына кергән авылларның сайлап куелган органнары, Җирлек халкы, иҗтимагый оешмалар, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә сайлана.

2. Җирле Совет депутатларының яртысыннан артыгы тавыш бирсә авыл Башлыгы сайланды диеп санала.
3. Сайланганнан соң Җирлек Башлыгы түбәндәгечә ант бирә:

“Миңа йөкләнгән авыл Башлыгының зур бурычларын тормышка ашыргандаРоссия Федерациясе кануннарын һәм Конституциясен,Татарстан Республикасы кануннарын һәм Конституциясен, Җирлек Уставын үтәргә, Җирлек кешеләренең мул тормышын тәэмин итү өченбөтен белемемнеһәм көчемне куярга, кеше һәм гражданин хокукларын сакларга ант итәм”.

44нче маддә.Җирлек Башлыгының статусы

1. Җирлек Башлыгы даими нигездә эшли.
2. Яңа Чишмә муниципаль районы Советына Җирлек башлыгы даими рәвештә сайланса, Җирлек башлыгы эшен даими булмаган килеш башкара.
3. Җирлек Башлыгы үзенең эшчәнлегендә, бу Устав һәм федераль канунга туры китереп, Җирлек Советына һәм Җирлектә яшәүче халык контрольлегендә һәм отчётында тора.
4. Район Башлыгыүзенең эшчәнлеге нәтиҗәләре турында Район Советына еллык отчётларын тәкъдим итә.

5. Җирлек Башлыгы “Коррупциягә каршы тору турында” 25нче декабрь, 2008нче ел, №273-ФЗ Федераль кануны һәм башка федераль кануннарда билгеләнгән тәртиптә чикләүләр һәм тыюларны сакларга һәм вазифаларын үтәргә тиеш.

45нче маддә.Җирлек Башлыгының вәкаләтләре

Җирлек Башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнары белән, дәүләт хаккимияте органнары белән, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәттә Җирлек исеменнән эш алып бара, Җирлек исеменнән ышаныч язуыннан башка эш йөртә;

2) Җирлек Советы эшен оештыра, Җирлек Советы утырышларын җыя һәм аларда рәислек итә;

3) бу Устав белән билгеләнгән тәртиптә, Җирлек Советы кабул иткән хокук актларына кул куя һәм халыкка белдерә, шулай ук Җирлек Советы утырышлары беркетмәләренә кул куя;

4) үзенең вәкаләтләре кысаларында Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокук актлары чыгара;

5) Җирлек Советы эшчәнлегендә җәмәгатьчелек фикерен исәпләү һәм ачыклык булдыру буенча чаралар күрә;

6) халыкны кабул итә, аларның мөрәҗәгатьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

7) Җирлек Советы утырышларының беркетмәләренә кул куя;

8) Җирлек Советы аппараты эшчәнлеге белән җитәкчелекне тормышка ашыра;

9) Җирлек Советы контроль вәкаләтләренең тормышка ашырылуын килештерә;

10) Җирлек бюджетында каралганча, Җирлек Советы эшчәнлеген тәэмин итү һәм тотуга акчаларны бүлүче булып тора;

11) канунга һәм бу Уставка туры китереп, халыкның үз ирке белән кабул ителгәнкарарларын тормышка ашыру буенча Җирлек Советының хокук актларын кабул итүне оештыра;

12) Җирлекнең җирле үзидарә органнарының Татарстан территориясендә эшләп килүче башкарма хакимият федераль органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара бәйләнешен булдыра;

13) Җирлек исеменнән дәүләт хакимияте органнары белән, башка муниципаль берәмлекләр белән икътисад һәм иҗтимагый- мәдәният өлкәсендә хезмәттәшлек турында килешүнамәләр һәм килешүләр төзи, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара бәйләнеш турында һәм гамәлләрне килештерү турында килешүнамәләр һәм килешүләр төзи;

14) җирле үзидарә органнарыны тарафыннан Россия Федерациясе субъектлары кануннарыһәм федераль кануннары тарафыннанҗирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләре һәм әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү буенча вәкаләтләрне тормышка ашыруны булдыра;

15) җирлек башкарма комитеты эшчәнлеге белән шәхси идарә итү принципларында җитәкчелек итә һәм үз вәкаләтләренә кергән җирлекнең башкарма комитеты тарафыннан вәкаләтләрне башкару өчен шәхси җаваплылык тота;

16) авыл җирлеге Советы, башка җирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданнар һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә авыл җирлеге башкарма комитеты исеменнән эш йөртә;

17) җирлек Советы каравына җирлек бюджеты проектларын һәм аның үтәлеше турындагы отчетларны тәкъдим итә;

18) җирлек советы карамагына җирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программаларының проектларын һәм үтәлеше турында отчет тәкъдим итә;

19) җирлек Советына раслауга Башкарма комитетның структурасы проектын кертә, хезмәткәрләрнең иң чик саны һәм хезмәт өчен түләү фонды белән билгеләнгән структурасы нигезендә җирлек башкарма комитетының штат расписаниесен раслый;
20)җирлек башкарма комитетының муниципаль һәм башка хезмәткәрләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тота, аларга карата кызыксындыру чаралары һәм дисциплинар җаваплылык чаралары куллана;
21) авыл җирлеге башкарма комитеты Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен шәхси җаваплылык тота; заказларны тормышка ашыру нигезендә һәм үтәү белән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукый актлар чыгара;
22) җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча актлар, шулай ук җирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар бастырып чыгара;
23) Җирлек Советы җирлек советына үз эшчәнлеге һәм җирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеге турында хисап бирә;
24) авыл җирлеге башкарма комитеты эшчәнлеге турында халыкка даими хәбәр итә, җирлек башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданнарны кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданнарны кабул итә, гражданнарның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;
25) авыл җирлеге мәнфәгатьләрен дәүләт һәм башка органнарда тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, җирлек башкарма комитеты исеменнән судка гариза бирә, ышаныч кәгазе бирә;
26) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җирлек башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, әлеге Устав, җирлек Советы карарлары белән җирлек башлыгы вәкаләтләренә кертә.

46нчы маддә. Җирлек Башлыгы Ярдәмчесе

1. Җирлек Башлыгы тәкъдиме буенча Җирлек Советы тарафыннан депутатлар арасыннан Җирлек Башлыгы ярдәмчесе сайлана.
2. Җирлек Советы депутаты Җирлек Башлыгы ярдәмчесе булып, аны сайлау өчен Җирлек Советы яшерен тавыш биргән булса,сайланган дип санала.
3. Җирлек Советы депутаты Җирлек Башлыгы ярдәмчесе булып, аны сайлау өчен Җирлек Советы депутатларының яртыдан артык өлеше тавыш биргән очракта,сайланган дип санала.
4. Җирлек Башлыгы ярдәмчесе -Җирлек Советы Рәисе ярдәмчесе,Җирлек Советы Регламенты билгеләгән вазифаларны бүлү белән туры китергән функцияләрне, Җирлек Башлыгы йөкләмәләрен башкара, ә ул вакытлыча булмаган очракта (авыру яки ялы сәбәпле) яки ул үз вазифаларын башкара алмаган очракта яки вакытыннан алда вәкаләтләре туктатылганда, Җирлек Башлыгы вазифаларын башкара.
5.Җирлек Башлыгы ярдәмчесе –Җирлек Советы Рәисе ярдәмчесе үзенең вәкаләтләрен даими нигездә тормышка ашыра.
6. Җирлек Башлыгы ярдәмчесе –Җирлек Советы Рәисе ярдәмчесе вәкаләтләре вакытыннан алда бу Уставның 40нчы маддәсендә каралган нигездә вакытыннан алда туктатыла.
7.Җирлек Башлыгы ярдәмчесе -Җирлек Советы Рәисе ярдәмчесе Җирлек Башлыгы инициативасы буенча кабул ителгән Җирлек Советы карары белән яки Җирлек Советы депутатлары арасыннан өчтән бер өлешеннән ким булмаган төркемнең таләбе буенча теләсә кайсы вакытта вазифасыннан чакыртып алына ала. Җирлек Башлыгы ярдәмчесен чакыртып алу турында карар Җирлек Советы депутатлары арасыннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

47нче маддә. Җирлек Башлыгы вәкаләтләренең вакытыннан алда туктатылуы

1.Җирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда түбәндәге очракларда туктатыла:
1) үлгән очракта;
2) үз ризалагы белән отставкага китсә;
3) федераль кануннарга яраклаштрып отставкага җибәрелсә;
4)гамәлдәгекануннарга туры китереп вазифасыннан баш тартса;
5)суд карары нигезендә эшкә яраксыз яки өлешчә эшкә яраклы дип табылса;
6)суд тарафыннан билгесез юкка чыккан дип яки үлгән дип табылса;
7)аңа карата гаепләү суд карары законлы көченә керсә;
8) Россия Федерациясе чикләренә яшәргә китсә;
9)Россия Федерациясе гражданлыгы бетсә,Россия Федерациясе халыкара килешү катнашучысы -чит дәүләт гражданлыгы бетә, шуңа күрә чит ил гражданины Җирлекнең җирле үзидарә органнарына сайлана ала, чит дәүләт гражданлыгын яки торырга рөхсәт алса;
10) сайлаучылар тарафыннан чакыртылып алынса;
11) сәламәтлеге буенча Җирлек Башлыгы вәкаләтләрен башкара алмауы турында суд тәртибендә билгеләнсә;
12) җирлекнең "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, шулай ук җирлекнең бетерелгән очракта;
13)җирлек статусын югалту, аның белән бәйле рәвештә, муниципаль берәмлек статусын югалтканда;
14) Җирлекнең чикләрен үзгәрү нәтиҗәсендә булган очракта, сайлаучыларның саны 25 проценттан артып китсә.
15) гражданнарның турыдан-туры ихтыяр белдерүләре юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны чыгару срогын бозу;
16) "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон һәм башка федераль законнар белән билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү.

2. Бу маддәнең 1нче пунктында күрсәтелгән дәлилләр буенча, Җирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, яңа Җирлек Башлыгын сайлау Җирлек Советының якындагы утырышында башкарыла.

3. Җирлек Башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда Җирлек Советы вәкаләтләре тәмамлануга кимендә алты ай кала туктатылган очракта,яңа Җирлек Башлыгын сайлау Җирлек Советы карары буенча үткәрелмәскә мөмкин.

Vнче бүлек. Җирлек Башкарма комитеты

48нче маддә. Җирлек Башкарма комитеты-Җирлек җирле үзидарәсенең башкаручы-җитәкчелек итүче органы

1. Җирлек Башкарма комитеты-Җирлек җирле үзидарәсенең башкаручы- җитәкчелек итүче органы булып тора.

2. Район Башкарма комитетының рәсми исеме – “Яңа Чишмә муниципаль районы Екатерина авыл җирлеге Башкарма комитеты” (текст буенча Җирлек Башкарма комитеты).

3. Җирлек Башкарма комитеты Җирлек Советы белән хисаплашырга һәм контрольле булырга тиеш.

4. Җирлек Башкарма комитетның герблы мөһере һәм үзенең атамалары һәм билгеләнгән үрнәктәге бланклары бар.

5. Җирлек Башкарма комитетыэшчәнлеген оештыруга тотылган акча Россия Федерациясе чыгымнар классификациясенә туры китереп район бюджетында аерым юл белән карала.

49нчы маддә. Җирлек Башкарма комитеты структурасы

1.Җирлек Башкарма комитеты структурасы Җирлек Советы тарафыннан Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе тәкъдим итүе буенча раслана.
2. Җирлек Башкарма комитеты структурасына Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе, аның урынбасарлары, Башкарма комитетның өлкә (функциональ) һәм территориаль органнары керә.

50нче маддә. Җирлек Башкарма комитеты вәкаләтләре

Җирлек Башкарма комитеты:
1) планлаштыру, бюджет, финанслар һәм хисап өлкәсендә:
- Җирлек бюджеты проектын, Җирлекнең иҗтимагый-икътисад үсешенең комплексы программаларын һәм план проектларын эшләүне тәэмин итә;
- Җирлекнең бюджеты,Җирлекнең иҗтимагый-икътисад үсешенең комплексы программалары һәм план проектлары үтәлешен оештыра;
- Җирлек бюджеты,Җирлекнең иҗтимагый-икътисад үсешенең комплексы программалары һәм план проектлары үтәлеше турында отчёт әзерләүне тәэмин итә;
- Җирлекнең иҗтимагый-икътисад өлкәсенең торышын характерлаучы статистик күрсәткечләрне туплауны оештыра;
2) Җирлек территориясендә Җирлек Советы билгеләгән тәртиптә үзенең вәкаләтләре кысаларында муниципаль милек белән идарә итү өлкәсендә, предприятие, учреждение һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:
-Җирлекнең муниципаль милкендә булган муниципаль мөлкәтбелән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, куллану, идарә итү һәм арендалау буенча мәсьәләләрне чишә;
-Җирлек Советы карары билгеләгән очракта, Җирлек Советы раслауына (килешүенә) милекне тартып алу турында, шул исәптән аны приватизацияләү турында тәкъдимнәрен әзерли һәм кертә ала ;
-муниципаль предприятие һәм учреждениеләр оештыра, аларның эшчәнлеге максатын, шартларын һәм тәртибен билгели, муниципаль учреждениеләрне финанслауны тәэмин итә, муниципаль предприятие һәм учреждениеләрне үзгәртеп кору һәм юкка чыгару мәсьәләләрен хәл итә, аларның җитәкчеләрен контракт нигезендә билгели һәм вазифаларыннан азат итә;
- муниципаль милектә булмаган предприятие һәм оешмалар белән Җирлекнең иҗтимагый-икътисад үсешендә хезмәттәшлек турында килешү төзи; Җирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формаларын булдыруга булышлык итә; уставын раслый
- муниципаль заказларны формалаштыра, урнаштыра, муниципаль заказларның үтәлешен тормышка ашыра, бу эшләргә каралган Җирлекнең үзенең материал һәм финанс чараларын кулланып Ьирлек кирәк-яраклары өчен эшләргә заказ бирүче була;
- кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;
- федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра;
3) территориаль планлаштыру, җирне һәм башка табигать ресурсларын куллану, әйләнә-тирә мохитны саклау өлкәсендә:

- Җирлек Советы раслауына Җирлекне территориаль планлаштыру документлары проектларын, башка төзелеш документациясен әзерли һәм кертә һәм тормышка ашыруны тәэмин итә;

- Җирлек территориясендә тормышка ашырыла торган төзелеш эшчәнлеген тәэмин итүнең мәгълумат системасын кертүне тормышка ашыра;

- Җирлекнең муниципаль милкендә булган җирләрнерациональ куллану һәм саклауны планлаштыру һәм оештыруны тормышка ашыра;

- Җирлек территориясендә урнашкан җирләрне, канунда билгеләнгән тәртиптә, бирә, шул исәптән сатып алу юлы белән тартып ала;

-әйләнә-тирә мохитны саклау буенча җирлекарахарактердагы чаралар оештыра;

- халыкка экологик хәл турында мәгълумат бирә, предприятиеләр, оешмалар һәм учреждениеләрнең әйләнә-тирә мөхиткa зыян китерүче табигатьтән файдалану турында кануннарны боза торган гамәлләре турында тиешле органнарга хәбәр итә;

4) төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча муниципаль торак фондының торак урыннарын тәкъдим итә.

-халыкны элемтә хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар булдыруны тәэмин итә;

5) авыл хуҗалыгын һәм эшкуарлыкны үстерү өлкәсендә;

-авыл хуҗалыгы җитештерүен үстерү һәм авыл хуҗалыгы продукциясе, чимал һәм азык-төлек базарын киңәйтү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

6) халыкка торак-коммуналь ,көнкүреш,сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

-халыкның ялын оештыру һәм мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыра;

- җирлек территориясендә физик культура һәм массакүләм спортны үстерү,җирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру өчен шартлар тәэмин итә

-ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәэмин итә;

-җирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

-энергияне сак тоту һәм энергетика нәтиҗәлелеген арттыру өлкәсендәге муниципаль программаларны гамәлгә ашыра,муниципаль берәмлек чикләрендә муниципаль торак фонды булган күпфатирлы йортларны энергетика тикшерүләре үткәрүне оештыра һәм энергияне саклау һәм энергияне сак тоту турында законнарда каралган башка чараларны оештыра һәм үткәрә;

-җирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү муниципаль программасын эшли һәм гамәлгә ашыра.

7) төзекләндерү өлкәсендә:

-көнкүреш калдыклары һәм чүп-чар җыюны һәм чыгаруны оештыра;

-авыл җирлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен, шул исәптән биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм җир участокларын карап тоту таләпләрен, тиешле Биналарның һәм корылмаларның тышкы кыяфәтенә, тышкы фасадларына һәм киртәләренә карата таләпләрне, төзекләндерү һәм аларны үтәү буенча эшләр исемлеген, биналарның милекчеләренең (биналарның) һәм корылмаларның тирә-як территорияләрен төзекләндерүдә катнашу тәртибен билгеләүне раслый.; җирлек территориясен төзекләндерү (территорияләрне яшелләндерү,кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту), шулай ук җирлекнең торак пунктлары чикләрендә урнашкан махсус сакланылучы табигать территорияләре урманнардан файдалану,саклау, яңадан торгызу;

-торак пунктларда гражданнарның яшәү мәйданнары һәм башка территорияләренә исем бирү,йортларны нумерацияләүне билгеләү,урамнарны яктыртуны оештыру һәм урам исемнәре һәм йортлар номерлары белән күрсәтмәләр кую күздә тотыла;

-җирлекнең транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү муниципаль программасын эшли һәм гамәлгә ашыра.

8) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәэмин итү, Халыкны һәм территорияләрне яклау өлкәсендә

-җирлек территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте һәм җирле үзидарә органнары актларының үтәлешен,гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәэмин итә;

-билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судында, җирле үзидарә хокукларын боза торган дәүләт хакимияте органнары һәм дәүләт вазыйфаи затлары,предприятиеләр,учреждениеләр,оешмалар актларына шикаять бирә;

-җирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итә;

-муниципаль сайлауларны, җирле референдум әзерләү һәм үткәрүне оештыру ягыннан һәм матди-техник яктан тәэмин итүне, җирлек депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, җирлек чикләрен үзгәртү,җирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыра һәм материаль-техник тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

- җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыру,спорт,тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чараларны оештыру белән бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

9) мәдәният,спорт һәм балалар һәм яшьләр белән эшләү өлкәсендә:

-балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

10) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә;

-федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

-дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм аларны тиешенчә куллануны тәэмин итә;

-федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисап бирә;

-җирлек Советы карарлары нигезендә, аларга бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, җирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслар һәм финанс чараларын өстәмә куллануны тәэмин итә;

11) башка вәкаләтләр:

җирлек башлыгы эшчәнлеген оештыру, хокукый,мәгълүмати,матди-техник һәм башка яктан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

-җирлекнең архив фондларын булдыруны тәэмин итә;

-әлеге уставның 6 статьясындагы 1 пунктының 8,9 пунктчаларында каралган җирлектәге мәсьәләләрне хәл итү максатларында гражданнарны (шул исәптән дежурстволар)җирлек өчен әһәмиятле булган эшләрне (шул исәптән дежурстволарны) ирекле рәвештә башкаруга җәлеп итү турында Карар кабул итә һәм аларны үткәрүне оештыра;

җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләрне, законнар, әлеге устав, җирлек Советы карарлары белән җирлек советы яисә башка җирле үзидарә органнары вәкаләтләреннән тыш гамәлгә ашыра.

2. Башкарма комитет җирле әһәмияткә ия булмаган мәсьәләләрне хәл итү буенча түбәндәге вәкаләтләрне тормышка ашыра:

-җирлек музейлары булдыра;

-авыл җирлегендә нотариуст булмаган очракта закон нигезендә нотариаль эшләрне башкарырга;

-опека һәм попечительлек буенча эшчәнлекне тормышка ашыруда катнаша;

- җирлек территориясендә җирле милли-мәдәни автономияләрнең хокукларын тормышка ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра;

-Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм җирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендәге чараларны тормышка ашыруга ярдәм итә;
-җирлек территориясендә чараларны оештыруда һәм тормышка ашыруда катнаша;
-муниципаль Янгын сагы булдыра;
-туризм үсеше өчен шартлар тудыра;
-кеше хокукларын тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашыра һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга булышлык күрсәтә;
-инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә,шулай ук "Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында" 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтә".
-федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт күрсәтүләр сыйфатына бәйсез бәя бирүне оештыру өчен шартлар тудыра;
- социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданнарга торак урыннары тәкъдим итә.
3. Җирлекнең башкарма комитеты Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле орган булып тора.
Муниципаль контроль өлкәсендә авыл җирлеге башкарма комитеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) тиешле территориядә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

2) җирле үзидарә органнарына бирелгән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру буенча региональ дәүләт контролен (күзәтчелеген) оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыруның административ регламентларын эшләү. Күрсәтелгән административ регламентларны эшләү һәм кабул итү Россия Федерациясе субъектларының норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла;

4) эшчәнлекнең тиешле өлкәләрендә муниципаль контрольнең нәтиҗәлелеге мониторингын оештыру һәм үткәрү, уздыру күрсәткечләре һәм методикасы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан раслана;

5) федераль законнарда, Россия Федерациясе субъектларының законнарында һәм башка норматив хокукый актларында каралган бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

Муниципаль контрольне турыдан-туры гамәлгә ашыру функцияләре, мондый органнарның статусын билгеләүче хокукый актлар нигезендә, җирлек башкарма комитеты органнарына йөкләнгән булырга мөмкин.
Муниципаль контрольне гамәлгә ашыруга, юридик затларны, шәхси эшмәкәрләрне тикшерүне оештыруга һәм уздыруга бәйле мөнәсәбәтләргә карата "дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында"2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

VI нчыбүлек. Башка җирле үзидарә органнары. Җирле үзидарә органнарының үзара эшчәнлеге

51 нче матдә. Җирлекнең ревизия комиссиясе

1. Җирлекнең ревизия комиссиясе җирле үзидарәнең даими эшләүче, коллегиаль органы булып тора.
2. Җирлекнең Ревизия комиссиясе рәистән һәм ике әгъзадан тора.

Җирлекнең ревизия комиссиясе рәисе вазыйфасы муниципаль вазыйфа булып тора.
Җирлекнең эш һәм оештыру тәртибе, ревизия комиссиясенең вәкаләтләре "Россия Федерациясе субъектлары һәм муниципаль берәмлекләрнең контроль-хисап органнары эшчәнлегенең гомуми принциплары турында" 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы федераль законнар, "Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары, җирлекнең Ревизия комиссиясе турындагы Нигезләмә белән билгеләнә., белән расланган авыл җирлеге Советы, башка муниципаль норматив хокукый актлар белән расланган.
Федераль законнар белән билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә җирлекнең ревизия комисиясен оештыруны һәм эшчәнлеген хокукый җайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

52нче маддә. Җирлек Советының, Җирлек Башлыгының һәм Җирлек Башкарма комитетының үзара мөнәсәбәтләренең нигезе

1. Бу Кагыйдәнамәдә билгеләнгән вәкаләтләрне бүлү белән туры китереп,Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы һәм Җирлек Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль рәвештә башкара.
2. Җирлек Советы һәм Җирлек Башкарма комитеты кануннарда, бу Устав белән билгеләнгән формада Җирлекнең икътисади һәм иҗтимагыйүсеше процессы белән нәтиҗәле идарә итү максатыннан һәм аның халкы ихтыяҗларыннан чыгып үзара бәйләнештә булырга тиеш.
3.Җирлек Советы һәм Җирлек Башкарма комитеты бер-берсенә кабул ителгән хокук актларын кул куелганнан соң җиде көн эчендә җибәрәләр.
4. Җирлек Советы,Җирлек Башлыгы Җирлек Башкарма комитетына Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесенә,Җирлек Башкарма комитетының башка вазифаи затларына хокук актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү яки өстәмәләр кертү турында тәкъдимнәр белән мөрәҗәгать итергә хокуклы, шулай ук суд тәртибендә аларга шикаять белдерергә хокуклы.
5. Район Башкарма комитеты Җитәкчесе Район Советына, Район Башлыгына Район Советы, Район Башлыгы хокук актларын кабул итү, гамәлдән чыгару, үзгәртү яки өстәмәләр кертү турындатәкъдимнәр белән мөрәҗәгать итергә ,шулай ук суд тәртибендә аларга шикаять белдерергә хокуклы.
6. Җирлек белән җирле үзидарә органнарыннарының эшчәнлеген Җирлек Советы билгели.

53нче маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнары арасында каршылыкларны чишү

Җирлекнең җирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен тормышка ашыру буенча каршылыкларкилешү яки суд тәртибендә чишелә.

VII нчебүлек. САЙЛАУ КОМИССИЯСЕ

54нче маддә. Җирлекнең Сайлау комиссиясе

1.Сайлау системасын муниципаль сайлаулар, җирле референдум әзерләү һәм үткәрү, депутатны, җирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, җирле үзидарәнең сайланулы

вазыйфаи затын чакыртып алу буенча тавыш бирү, муниципаль берәмлек чикләрен үзгәртү, муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү оештыра.

2. Җирлекнең сайлау комиссиясе җирле үзидарә органнары структурасына керми торган муниципаль орган булып тора.

3.Җирлекнең сайлау комиссиясе Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә җирлек Советы тарафыннан төзелә.

4.Җирлек сайлау комиссиясенең вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.

5.Җирлекнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш хокукы белән 5 әгъза составында формалаша.

6.Җирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү Россия Федерациясе бюджеты чыгымнарын классификацияләү нигезендә җирлек бюджетында аерым юл белән күздә тотыла.

7.Җирлек сайлау комиссиясенең вәкаләтләре, аның эшчәнлеге тәртибе һәм гарантияләре Федераль сатып-алулар, Татарстан Республикасы закон нары, әлеге Устав, җирлек сайлау комиссиясенең җирлек Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән җайга салына. Җирлек Советы мөрәҗәгате нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча сайлау комиссиясенең вәкаләтләре территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

VIIIнчебүлек. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының һәм муниципаль органнарыэшчәнлегененңгражданлык-хокук һәм финанс нигезләре

55 нчы маддә. Юридик шәхес хокукына ия булган Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм муниципаль органнар

1. Федераль кануннарга һәм әлеге Уставка туры китереп,юридик шәхес хокукы Җирлек Советына һәм Җирлек бирелә.

2. Җирлек Советы карары белән шулай ук Башкарма комитет структуралары белән туры китереп, аның аерым органнарына бирелә.

56 нчы маддә. Юридик шәхес буларак Җирлекнең җирле үзидарә органнары

1. Җирлек исеменнән Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе мөлкәт һәм башка хокук һәм бурычларны ала һәм тормышка ашыра ала, судта ышанычнамәдән башка чыгыш ясый ала.

2. Җирлек Башлыгы мөлкәт һәм башка хокук һәм бурычларны ала һәм тормышка ашыра ала, Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы, депутатлар эшчәнлеген оештыруга юнәлтелгән Җирлек бюджеты акчаларыннан файдаланганлыктан ,шулай ук Җирлек Советына беркетелгән муниципаль мөлкәттән файдаланганлыктан судта ышанычнамәдән башка чыгыш ясый ала.

57нче маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнарын финанслау

Җирлекнең җирле үзидарә органнарын тотуга чыгымнарны финанслау бары тик Җирлек бюджетының үзенең кереме хисабына гына тормышка ашырыла.

IXнче бүлек. Җирлек башлыгының һәм Җирлекнең муниципаль вазифаларын башкаручы башка шәхесләрнең иҗтимагый һәм башка гарантиеләре

58 нче маддә. Даими эшләүче Җирлек Башлыгы һәм аның урынбасары эшчәнлекләренең иҗтимагый һәм башка гарантиеләре

Җирлек башлыгы һәм башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенең социаль һәм бүтән гарантияләре "Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында" 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы һәм җирлек Советы карарлары нигезендә билгеләнә.

59нчы маддә. Җирлек Советы депутатының, башка дәүләт хезмәтендәге шәхесләрнең эшчәнлегенең иҗтимагый һәм башка гарантиеләре

1. Азат ителмәгән нигездә эшләүче авыл җирлеге Советы депутаты җирлек советы һәм аның органнары утырышларында катнашу дәверендә җирлек Советы йөкләмәләрен үтәү өчен гамәлдәге законнарда каралган акчалата компенсация һәм башка түләүләр түләнә.
2.Үзенең вәкаләтләрен азат ителеп башкаручы Җирлек Башлыгы урынбасарына, Җирлек Башлыгы вазифаларын башкарганда, бу Кагыйдәнамәдә каралганча, Җирлек Башлыгының айлык акчалата түләү күләменең 90% күләмендә акча түләү каралган.
3.Кануннарга, Җирлек Советы карарларына яраклаштырып, Җирлекнең Контроль-хисап Палатасы аудитрларына һәм Районның Сайлау комиссиясе әгъзаларына бу органнарның эшендә катнашкан вакытта акчалата түләү каралган.

60нчы маддә. Җирлек Башлыгы, Җирлек Советы депутатларының иминлеге гарантияләре

1. Җирлек Советы депутатлары, шул исәптән Җирлек Башлыгы хокукларын, аларны җинаять һәм административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлаганда, кулга алганда, төнтү оештырганда, сорау алганда, аларга карата җинаять- процессуаль һәм административ – процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук депутатка карата, аның эш бүлмәсен, багажын, шәхси һәм эш транспорт чараларын, язышу, кулланган элемтә чараларын, аңа кагылышлы документларны тикшерү буенча оператив- эзләү чаралары үткәргәндә, гарантияләү федераль кануннар белән билгеләнә.
2.Кануннарга яраклаштырып,Җирлек Советы депутаты тавыш биргәндә әйтелгән фикер, позиция өчен, аның Җирлек Башлыгы статусына туры килгән башка гамәлләре, шул исәптән аның вәкаләтләре беткәнче, җинаять һәм административ җаваплылыкка тартыла алмый. Бу кагыйдәнамә Җирлек Советы депутаты тарафыннан халык алдында кимсетү, яла ягу һәм башкафедераль кануннар белән җаваплылыкка тарту каралган тәртип бозулар булган очракларга карамый.

Хнчы бүлек. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге шәхесләрнең җаваплылыгы

61нче маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге шәхесләрнең җаваплылыгы

Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге шәхесләр федераль кануннарга туры китереп, Җирлек халкы, дәүләт, физик һәм юридик затларалдында җаваплы булалар.

62нче маддә. Җирле үзидарә органнары Җирлек Советы депутатларының Җирлек халкы алдында җаваплылыгы

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары,Җирлек Советы депутатларының, шул исәптән Җирлек Башлыгының әлеге депутатның Җирлек халкы алдында җаваплылыгы аны сайлаган халык ышанычын югалту нәтиҗәсендә башлана.

2. Ышаныч югалткан депутат , шул исәптән сайлап куелган орган депутаты буларак Җирлек Башлыгы бу Кагыйдәнамә һәм Җирлек Уставына яраклаштырып, шул җирлекнең сайлаучылары тарафыннан чакыртып алына ала.

63нче маддә. Җирлекнең сайлап куелган органнары һәмдәүләт хезмәтендәге шәхесләрнең дәүләт алдындагы җаваплылыклары

1. Федераль кануннарга туры китереп, Җирлек Советының, Җирлек Башлыгының дәүләт алдындагы җаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституция кануннарын, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы кануннарын һәм бу Уставны бозган очракта чыгарылган суд карары нигезендә башлана, шулай ук Җирлекнең җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә тормышка ашырмаган очракта башлана.

2. Азат ителмәгән нигездә эшләүче авыл җирлеге Советы депутаты, җирлек башлыгы вазыйфасыннан читләштерү һәм вазифасыннан азат ителү тәртибе "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында"2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнә.

64нче маддә. Җирлекнең сайлап куелган органнары һәмдәүләт хезмәтендәге шәхесләрнең физик һәм юридик затлар алдындагы җаваплылыгы

Җирлекнең сайлап куелган органнары һәм дәүләт хезмәтендәге шәхесләрнең физик һәм юридик затлар алдындагы җаваплылыгы федераль кануннар белән билгеләнгән тәртиптә бшлана.

XIнче бүлек. Җирлекнең муниципаль хокук актлары

65 нче маддә. Җирлекнең муниципаль хокук актлар системасы

1. Җирлекнең муниципаль хокук актлар системасына керәләр:

1) Җирлек Уставы, җирле референдумда кабул ителгән хокук актлары;

2) Җирлек Советының норматив һәм башка хокук актлары;

3) Җирлек Башлыгының, җирле үзидарә органнарының дәүләт хезмәтендәге затлары һәм башка органнарныңбу Устав белән каралганнорматив һәм башка хокук актлары.

2. Җирлек Уставы һәм җирле Референдумда кабул ителгән карар килеш ясалган хокук актлары муниципаль хокук актлар системасында югары юридик көчкә ия булган актлар булып тора, туры көчкә ия һәм бөтен Җирлек территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокук актлары бу Уставка һәм җирле референдумда кабул ителгән хокук актларына каршы килергә тиеш түгел.

3. Җирле үзидарәнең дәүләт хезмәтендәге затлары һәм органнары кабул иткән муниципаль хокук актлары бөтен Җирлек территориясендә һичшиксез үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актлар җирле үзидарә органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан тиешле муниципаль хокукый актны гамәлгә ашырган, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар бетерелгән очракта йә күрсәтелгән органнарның яисә вазыйфаи затларның-җирле үзидарә органнарының яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затларының вәкаләтләре исемлеген үзгәртү яисә аларның вәкаләтләре исемлеген үзгәртелгән яисә аларның гамәли көче юкка чыгарылырга мөмкин, тиешле муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару) яисә бастырып чыгару моментларына суд тарафыннан кертелгән; ә шулай ук җирле үзидарә эшен

федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны җайга салучы өлешендә - Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы (Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органы).

Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның көче Россия Федерациясе законнары нигезендә эшмәкәрләр хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилләр турында Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкил каршында тиешле күрсәтмә алынган очракта җирле үзидарә органы яки җирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан аны кабул иткән (чыгарган) кичекмәстән туктатыла. Алынган күрсәтмәнең үтәлеше турында җирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшкуарлар хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә өч көнлек срокта хәбәр итәргә, ә җирле үзидарәнең вәкиллекле органнарына алар тарафыннан карар кабул ителгән көннән өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

5. Норматив характерда булмаган муниципаль хокук акты аны кабул иткән җирле үзидарә органы яки җирле үзидарәнең дәүләт хезмәтендәге шәхесе тарафыннан эшмәкәрләрнең хокукларын саклау буенча вәкаләтлекләр турында канунга туры китереп бирелгән Россия Федерациясенең эшмәкәрләрнең хокукларын саклау буенча вәкаләтлекләр буенча канунына туры китереп экспертиза ясала.

66нчы маддә. Гражданнарның турыихтыярбелдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Аерым бер урын өчен әһәмияте булган мәсьәләләрне чишү турыдан-туры Җирлек халкы тарафыннан җирле референдумда белдерелгән туры ихтыяр белдерү юлы белән тормышка ашырыла.

2. Җирлек халкы тарафыннан туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен өстәмә муниципаль хокук актыкабул итү(чыгару) кирәк икән, әлеге актны кабул итү(чыгару), аларның компетенцияләренә кергән Җирлекнең җирле үзидарә органы яки җирле үзидарәнең дәүләт хезмәтендәге шәхесе,референдумда кабул ителгән карар үз көченә кергәннән соң 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокук актын әзерләү һәм(яки) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш.

3.Җирлек халкы тарафыннан туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны тормышка ашыру өчен кирәкле булган муниципаль хокук актын бастырып чыгару сроклары бозылу,Җирлек Башлыгын чакыртып алу,Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесенең контракт нигезендә тормышка ашырылган вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга яки Җирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга җирлек булып тора.

67нче маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге шәхесләр тарафыннан кабул ителгәнмуниципаль хокук актларының төрләре

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге шәхесләр аларга йөкләтелгән вәкаләтләрне башкарганда түбәндәге муниципаль хокук актлары чыгаралар:

1) Җирлек Советы- Җирлек Советы карарлары;

2) Җирлек Башлыгы- Җирлек Башлыгы карарлары һәм әмерләре;

2. Җирлекнең җирле үздарә дәүләт хезмәтендәге башка шәхесләр үзләренең вәкаләтләре кысаларында, аларның статусын билгеләүче бу Устав белән, башка муниципаль хокук актлары белән билгеләнгәнчә, әмерләр һәм боерыклар чыгаралар.

68нче маддә. Муниципаль хокук актларын әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары авыл җирлеге башлыгы, җирлек Советы депутатлары, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре,Яңа Чишмә районы прокуратурасы, шулай ук җирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан кертелә ала.

2.Татарстан Республикасы Яңа Чишмә районы прокуроры үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру барышында гамәлдәге муниципаль норматив хокукый актларны камилләштерү зарурлыгы билгеләнгәндә муниципаль норматив хокукый актларны үзгәртү, юкка чыгару яки кабул итү турында тәкъдимнәр кертергә хокуклы

3. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлеге һәм формасы тиешенчә җирлек Советы Регламенты, җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Эшкуарлык һәм инвестиция эшчәнлеген гамәлгә ашыру мәсьәләләренә кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар проектлары җирле үзидарә органнары тарафыннан тәртиптә башкарыла торган Җайлау йогынтысын бәяләргә тиеш , Россия Федерациясе субъекты законы нигезендә билгеләнгән муниципаль норматив хокукый актлар белән билгеләнгән.

69нчы маддә. Җирлек Советының хокук актлары

1.Җирлек Советы, аның компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча,Җирлек территориясендә үтәлергә тиешле кагыйдәләрне билгели торганкарарлар кабул итә, Җирлек Башлыгын отставкага җибәрү турында карар кабул итә, шулай ук Җирлек Советы Регламентын һәм Җирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча башка карарлар һәм Федераль кануннар, Татарстан Республикасы кануннары, Җирлек Уставы белән аның компетенциясенә караган башка сораулар буенча карарлар кабул итә.

2.Җирлек Советы карарлары бу Кагыйдәнамә, кануннар билгеләгән очраклардан кала, билгеләнгән Җирлек Советы депутатлары санының күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3.Җирле салым һәм җыюларны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, Җирлек бюджеты акчаларын тотуны тормышка ашыруны күздә тоткан Җирлек Советы карарлары Җирлек Советы тикшерүенә Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе инициативасы буенча яки аның бәяләмәсе булганда кертелә ала. Күрсәтелгән бәяләмә Җирлек Советына Җирлек Башкарма комитетына проект карары тапшырылгач утыз көн эчендә тапшырыла.

4.Җирлек Советы карарлары Җирлек Башлыгы тарафыннан аларны кабул иткәннән соңөч көн эчендә имзалана һәм бу Уставта билгеләнгән тәртиптә бастырылып чыгарыла(халыкка җиткерелә).

70нче маддә. Район Башлыгының хокук актлары

Җирлек Башлыгы канунда, бу Уставта, Җирлек Советы карарларында билгеләгәнчәүзенең вәкаләтләре кысаларында, Җирлек Советы аппараты, Җирлек Башлыгы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокук актлары чыгара, Җирлек Башлыгының карарларына һәм боерыкнамәләренә кул куя.

Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесеканунда, бу Уставта, Җирлек Советы карарларында билгеләгәнчә,үзенең Җирлек Башкарма комитеты вәкаләтләре кысаларында,Җирлек җирле үзидарә органнарына федераль кануннар һәм Татарстан Республикасы кануннары белән тапшырылган дәүләт вәкаләтлекләрен тормышка ашыру белән бәйле булган карарлар кабул итә, шулай ук Җирлек Башкарма комитеты эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча боерыклар чыгара.

71нче маддә. Муниципаль хокук актларының басылып чыгу һәм гамәлгә керү тәртибе

1.Җирлек Советы карарлары, карар белән башка нәрсә билгеләнмәгән булса, Җирлек Башлыгы аларга кул куйгач, 10 көн узганнан соң үз көченә керә.
Җирлек Советының салым һәм җыюлар турындагыхокук актлары Россия Федерациясе Салым кодексына туры китереп үз көченә керә.
Җирлек Советының Район Уставын кабул итү һәм бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары федераль кануннарда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Җирлек Башлыгының, Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесенең,җирле үзидарә дәүләт хезмәтендәге затларның хокук актлары, бу актлар белән башка нәрсә каралмаса, аларга кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм гражданин хокукларына, ирегенә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль хокук актлары, аларны рәсми рәвештә бастырып чыгарганнан соң(халыкка җиткерелгәннән соң) үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокук актының реквизитлары булырга тиеш: исеме, кул кую көне (Җирлек Советы кабул иткән хокук актларына –Җирлек Советы кабул иткән көн), регистрация номеры, хокук актына кул куйган дәүләт хезмәтендәге затның исеме.

5. Җирлек Советының, федераль кануннар белән аларны тарату чикләнгән муниципаль хокук актларыннан кала, Җирлек Советы, Җирлек Башлыгы,Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе тарафыннан кабул ителгән Җирлек бюджеты турындагы карары, аның үтәлеше турында отчёты, җирле салым һәм җыемнарны билгеләү турында, Җирлек Советы Регламенты турында, башка норматив хокук актлары кул куелганнан соң җиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга(халыкка җиткерелергә) тиеш.

6. Рәсми рәвештә, җирле референдумны билгеләү турында, Җирлек чикләрен үзгәтү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре турында, Җирлек Башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау турында,Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесеһәм аның урынбасарларын сайлау турында һәм канунга туры китереп башка   норматив булмаган хокук актлары басылып чыгарга(халыкка җиткерелергә) тиеш.

7.Норматив булмаган хокук актлары, кануннарга һәм бу Уставка туры китереп рәсми рәвештә бастырып чыгару(халыкка җиткерелү) мөһим булмаганлыктан, аны чыгарган Җирлекнең җирле үзидарә органнары һәм дәүләт хезмәтендәге затлар чыгарган карар буенча бастырылып(халыкка җиткерелә) чыгарыла ала.

8. Бастырып чыгарганда(халыкка җиткерелгәндә)муниципаль хокук актларының реквизитлары күрсәтелә.

9.Муниципаль норматив һәм норматив булмаган хокук актларын рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка җиткерү) хокук акты текстын “Яңа Чишмә”район гәҗитендә, яки хокук акты текстын Татарстан Республикасы хокук мәгълумат рәсми порталында бастырып чыгару аша тормышка ашырыла.
Рәсми сайтта бастырып чыгарудан(халыкка җиткерүдән) тыш муниципаль норматив һәм норматив булмаган хокук актлары Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында,Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләр Порталында урнаштырыла ала.

10. Муниципаль хокук актларын бастырып чыгарган вакытта массакүләм басма мәгълумат чарасының чыгу вакыты күрсәтелергә тиеш.

11. Кеше һәм гражданин хокукларына, ирегенә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль хокук актлары, җирле үзидарә органнарының һәм муниципаль предприятие һәм учреждение хокук статусларын билгели торган хокук актлары Җирлек Башлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы юстиция Министрлыгына Татарстан Республикасы норматив хокук актларының регистрына кертү өчен юнәлтелә.

XII нче бүлек. Җирлекнең икътисади нигезе

72 нче маддә. Җирлекнең икътисади нигезе

Җирлекнең икътисади нигезен Җирлекнең муниципаль милкендә булган мөлкәт, Җирлек бюджеты акчасы, шулай ук Җирлекнең мөлкәт хокуклары тәшкил итә.

73 нче маддә. Җирлекнең муниципаль мөлкәте

1. Муниципаль берәмлекләрнең милкендә була ала:
1)әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү өчен билгеләнгән мөлкәт;
2)Татарстан Республикасы кануннары һәм федераль кануннар белән билгеләнгән очракларда җирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен башкару өчен билгеләнгән мөлкәт, шулай ук әлеге Уставның 15нчы маддәсе 4нче пунктында каралган тәртиптә аларгаҗирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен башкару өчен билгеләнгән мөлкәт;
3)Җирлек Советы Карары белән туры китереп җирле үзидарә органнарының һәм җирле үзидарә вазифаи затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятие һәм учреждение эшчеләренең эшчәнлеген тәэмин итү өченбилгеләнгән мөлкәт;
4)җирле үзидарә органнарына федераль кануннар беләнкирәкле мәсьәләләрне чишү өчен аларны чишү хокукы бирелгән мөлкәт, һәм алар әһәмиятле булган мәсьәләләргә карамаган очракта;
5)Җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен 14 статьяның 3 һәм 4 өлешләре, 16 статьясындагы 3 өлеше һәм әлеге Федераль законның 16.2 статьясындагы 2 һәм 3 өлешләре, шулай ук әлеге Федераль законның 17 статьясындагы 1 һәм 1.1 өлешләре нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт.

2. Муниципаль берәмлектә әлеге статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килми торган милеккә хокук барлыкка килгән очракларда әлеге мөлкәт милекне максатчан билгеләнүне (үзгәртүне) яисә читләштерергә тиеш. Мондый мөлкәтне читләштерү тәртибе һәм сроклары федераль закон белән билгеләнә.

74нче маддә. Җирлекнең муниципаль мөлкәтенә ия булу, аны куллану һәм аннан файдалану

1. Җирлекнең җирле үзидарә органнары, әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә, вәкаләтләрне чикләүне исәпкә алып, Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль кануннарга һәм аларга туры китереп кабул ителгән норматив – хокук актларына туры китереп, Җирлек исеменнән мөстәкыйль рәвештә муниципаль мөлкәткә ия булалар, аны кулланалар һәм файдаланалар.
2. Җирлекнең җирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне вакытлыча яки даими кулланырга физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт власте органнарына, һәм башка муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнарына бирергә хокуклы, тартып алырга, федераль кануннарга туры китереп башка килешүләр ясарга хокуклы.
3. Җирлекнең җирле үзидарә органнарыРоссия Федерациясе Хөкүмәте башкарма властеның федераль органы вәкаләтлеге билгеләгән тәртиптә муниципаль мөлкәтнең реестрларын алып бара.

75нче маддә. Муниципаль предприятие, учреждение һәм хуҗалык җәмгыятьләре

1.Җирлекнең җирле үзидарә органнары әлеге Устав белән билгеләнгән үзләренең вәкаләтләре кысаларында муниципаль предприятие һәм учреждениеләр төзи, үзгәртеп кора һәм бетерә ала,шул исәптән әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү буенча

вәкаләтләрне башкару өчен кирәк булган муниципальара хуҗалык җәмгыятьләре төзүдә катнаша ала.

2. Җирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенең максатларын,шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, әлеге предприятие һәм учреждение җитәкчеләрен вазыйфаларына билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеге турындагы хисапларны әлеге Уставта каралган тәртиптә тыңлый.

3.Җирлекнең җирле үзидарә органнары Җирлек исеменнән муниципаль учреждениеләрнең бурычлары буенча субсидиар җавап бирәләр һәм федераль кануннар билгеләгән тәртиптәаларның үтәлүен тәэмин итәләр.

76 нчы маддә. Җирлекнең муниципаль мөлкәтен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль мөлкәтне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль кануннарга туры китереп Җирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль мөлкәтнекуллану һәм хосусыйлаштырудан кергән керем Җирлек бюджетына керә.

77 нче маддә. Җирлекнең җирле үзидарә органнарының муниципальмилектә булмаганмуниципальпредприятие, учреждение һәмоешмалар белән мөнәсәбәтләре

Җирлекнең җирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган муниципаль предприятие, учреждение һәм оешмалар белән, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, Татарстан Республикасы кануннары һәм федераль кануннар белән башка нәрсә билгеләнмәгән булса, килешү нигезендә төзелә.

XIII нче бүлек. Җирлекнең финанс нигезе

78 нче маддә. Җирлекнең бюджеты

1. Җирлекнең үз бюджеты бар.

2. Җирлек бюджеты Җирлек Советы тарафыннан муниципаль хокук акты формасында эшләнә һәм раслана.

3. Җирлек бюджетында җирле үзидарә органнарының Җирлек өчен әһәмиятле булган мәсьәләләрне чишү буенча вәкаләтләрен тормышка ашыруга юнәлтелгән чыгымнары аерым күздә тотыла, һәм Татарстан Республикасы кануннары һәм федераль кануннар белән аларга тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен Җирлекнең җирле үзидарә органнары тарафыннан тормышка ашыруны тәэмин итү өчен бирелгән субвенцияләре, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр хисабына тормышка ашырылган Җирлек бюджетының тиешле чыгымнары аерым күрсәтелә.

4. Җирлек җирле үзидарә органнары федераль кануннар һәм аларга туры китереп кабул ителгән Россия Федерациясенеңбашка норматив- хокук актлары билгеләгән тәртиптә дәүләт властеның федераль органнарына һәм (яки) Татарстан Республикасы дәүләт органнарына Җирлек бюджеты үтәлеше турында отчёт тапшыралар.

79 нчы маддә. Җирлектә бюджет процессы

1. Җирлек бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту Җирлек җирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль рәвештә башкарыла.Җирлек бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль кануннар һәм алар тарафыннан кабул ителгән Татарстан

РеспубликасыБюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы кануннарына туры китереп тормышка ашырыла.

2. Җирлек бюджеты проекты, Җирлек бюджетын раслау турында Җирлек Советы карары, аның үтәлеше турында еллык отчёт, Җирлек бюджетының үтәлеше барышы турында квартал отчёты һәм җирле үзидарә органнары муниципаль хезмәткәрләренең, муниципаль учреждение эшчеләренең саны турында, аларны тотуга киткән фактик чыгымнарын күрсәткән мәгълумат рәсми рәвештә басылып чыгарга тиеш.

3. Җирлек Советының җирле салымнар турында муниципаль хокук актларына үзгәрешләр кертү турында норматив- хокук актлары, Җирлек Советының Россия Федерациясебюджет системасының бюджет чыгымнарын үзгәртүгә китерүче бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы алдагы финанс елында һәм планлы вакыт эчендә көченә керүче муниципаль хокук актлары, алдагы финанс елында һәм планлы вакыт эчендә көченә керүче муниципаль хокук актларын Җирлек Советына керткән көнгә кадәр 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

4. Җирлек бюджеты проекты өч елга төзелә һәм раслана(алдагы финанс елында һәм планлы чорга).

5. Алдагы финанс елында һәм планлы чорга Җирлек бюджеты проекты Җирлекнең иҗтимагый-икътисадый үсешен алдан әйтүгә таянып Җирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс тормышка ашыру нигезендә төзелә.

6. Алдагы финанс елында һәм планлы чорга Җирлек бюджеты проекты Җирлек Башкарма комитеты билгеләгән Россия Федерациясе Бюджет кодексы, аның таләпләрен үтәп кабул ителгән Татарстан РеспубликасыБюджет кодексы һәм әлеге Уставка туры китерелгән тәртиптә һәм вакытта төзелә.

7. Алдагы финанс елында һәм планлы чорга Җирлек бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен билгели торган (бюджет сәясәтенә таләпләр) Россия Федерациясе ПрезидентыныңРоссия Федерациясе Федераль Собраниесенә юлламалары кагыйдәнамәләрендә;
- бюджет сәясәтенең һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләрендә;
- Россия Федерациясенең таможня –тариф сәясәтенең төп юнәлешләрендә;
- иҗтимагый-икътисадый үсешен алдан әйтүдә;
- бюджетны алдан әйтүдә(бюджетны алдан әйтү проекты, бюджетны алдан әйтү үзгәрешепроекты) озак срокка;
- муниципаль программаларда (муниципаль программалар проекты,әлеге программаларныңүзгәрешепроекты).

8. Алдагы финанс елында һәм планлы чоргаРайон бюджеты турында карарда Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль кануннар һәм алар тарафыннан кабул ителгән Татарстан РеспубликасыБюджет кодексы һәм Җирлек Советымуниципаль хокук актлары (бюджет турында карардан кала) билгеләгән тәртиптә, бюджетның керемнәренең төп күләме, чыгымнарының төп күләме, бюджет дефициты , шулай ук башка күрсәткечләр бюджетның төп тасвирламасы булырга тиеш.

9. Алдагы финанс елында һәм планлы чоргаҖирлек бюджеты турында карарда Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән туры китереп кабул ителгән Татарстан РеспубликасыБюджеты турында Татарстан Республикасы кануны, Татарстан Республикасы кануны һәм муниципаль хокук актлары белән билгеләнмәгән очракта, җирлекләр бюджеты арасында керемнәрне бүлүнормативлары булырга тиеш, шулай ук алдан әйтелгән Җирлекнең керем бюджеты күләме төркемнәр, төркемчәләр һәм маддәләр буенча керемнең коды төре буенча булырга тиеш.

10. Җирлек бюджеты турында карар белән раслананалар:

- Җирлек бюджеты керемнәренең төп идарәчеләре исемлеге;
- Җирлек бюджетыдефицитын финанслау чыганакларының төп идарәчеләре исемлеге;

-алдагы финанс елында һәм планлы чоргабюджет чыгымнарын классификацияләүнең чыгымнары төрләрен бүлекләр һәм бүлекчәләр, максатчан маддәләр арасында ассигновать ителгән бюджет акчасын бүлү;

- алдагы финанс елында һәм планлы чоргабюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

-ачык норматив йөкләмәләрне үтәүгә юнәлтелгән ассигновать ителгән бюджет акчасының гомуми күләме;

- алдагы финанс елында һәм планлы чорда Россия Федерациясенең бюджет системасының башка бюджетлардан алынган һәм (яки) башка бюджетларга бирелгән бюджетара трансфертлар күләме;

- Җирлек бюджетының шартлы раслана торган(расланган) чыгымнарының гомуми күләме планлы чорның беренче елына Җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең 2,5 проценттан ким булмаган күләмдә (Россия Федерациясенең бюджет системасының башка бюджетлардан алынган бюджетара трансфертлар хисабыннан каралган, тиешле максатларга каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмаганда), планлы чорның икенче елына Җирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменең 5 проценттан ким булмаган күләмдә (Россия Федерациясенең бюджет системасының башка бюджетлардан алынган бюджетара трансфертлар хисабыннан каралган, тиешле максатларга каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмаганда);

- алдагы финанс елына һәм планлы чорына Җирлек бюджетыдефицитын финанслау чыганаклары;

- алдагы финанс елыннан соң килгән һәм планлы чорның елыннан соң елның 1нче гыйнварына муниципаль эчке бурычныңюгары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиген күрсәтеп;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, алар тарафыннан кабул ителгән Татарстан РеспубликасыБюджет кодексы һәм Җирлек Советымуниципальхокук актларына туры китереп билгеләнгән Җирлек бюджетының башка күрсәткечләре.

11. Алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты турында карар проекты планлы чорның расланганбюджетыныңпланлы параметрларын үзгәртү юлы белән һәм планлы чорга бюджет проектының икенче елы параметрларын аларга өстәү юлы белән раслана.

Алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты турында карар проекты планлы чорның расланганбюджет күрсәткечләренә ачыклык кертә һәм планлы чорга төзелүче бюджетның икенче елы күрсәткечләрен раслый.

Җирлекнең расланганбюджетыныңпланлычорыныңпараметрларына ачыклык кертү түбәндәгеләрне күздә тота:

1)Алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты турында карар проектын карап чыгу кирәк булган күрсәткечләргә ачыклык кертүне раслау;

2)Җирлек бюджеты чыгымнары ведомство структурасыныңрасланган күрсәткечләрен арттыру яки киметү турында раслау, яки Җирлек бюджеты чыгымнарының өстәмә максатчан маддәләре һәм (яки) төркемнәре буенча аңа бюджеттан бүлеп бирелгән акча кертүне раслау.

12. Алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты турында карар проекты белән беррәттән Җирлек Советына тәкъдим ителә:

- алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджет сәясәтенең һәм Җирлек салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- шушы финанс елының узган вакыты буенча Җирлекнең иҗтимагый –икътисадый үсешенең якынча нәтиҗәләреһәм Җирлекнең иҗтимагый – икътисадый үсешенең шушы финанс елына көтелгән нәтиҗәләре;

- алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлекнең иҗтимагый – икътисадый үсеше турында алдан әйтү;

- алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлекнең консолидир бюджетының төп тасвирламалары турында(керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме,бюджет җитешмәү) алдан әйтү;
- Җирлек бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары(методика проектлары) һәм исәп – хисаплары;
- алдагы финанс елы ахырына һәм планлы чорның һәм елының ахырына муниципаль бурычның өске чиге;
- алдагы финанс елына һәм планлы чорга бюджет кредитлары бирү программасы проекты;
- шушы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- Җирлекнең сайлап куелган органнары, суд системасы, муниципаль финанс тикшерү органнары тәкъдим иткән, Җирлекнең сайлап куелган органнары тарафыннан төзелгән,күрсәтелгән бюджет сметаларына карата Җирлекнең Финанс-хисап Палатасы белән килешмәүчәнлекләр килеп чыккан очракта күрсәтелә торганкүрсәтелгән органнарның бюджет сметасы проектлары;
- алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты керемнәрен классификацияләүһәм Җирлек бюджетын финанслау чыганакларын маддәләр буенча санау;
- Россия Федерациясе Бюджет кодексы, алар тарафыннан кабул ителгән Татарстан РеспубликасыБюджет кодексы һәм әлеге Уставка туры китереп билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

13. Алдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты проектын төзү Россия Федерациясе Бюджет кодексының 171нче маддәсенә туры китереп, федераль кануннар, аларга туры китерепкабул ителгән Татарстан РеспубликасыБюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы кануннары белән туры китереп Район Башкарма комитеты тарафыннан тормышка ашырыла.

14. Җирлек Башкарма комитетыалдагы финанс елына һәм планлы чорга Җирлек бюджеты турында карар проектыншушы елның 15нче ноябреннән дә соңга калмыйча Җирлек Советы карап чыгуына кертә.

15. Алдагы финанс елына һәм планлы чорга, Җирлек Советы муниципаль хокук акты белән билгеләнгән, Җирлек бюджеты турында карар проектын карап чыгу һәм аны раслаутәртибе, әлеге проектны карап чыгу һәм аны раслауны, алдагы финанс елы һәм планлы чоры башланганчы тәэмин итергә тиеш.

16. Җирлек бюджеты турында карар, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм (яки) Җирлек бюджеты турында карар белән башка нәрсәләр каралмаган булса, 1нче гыйнвардан көченә керә һәм финанс елының 31нче декабренә кадәр гамәлдә була.

Җирлек бюджеты турында карар билгеләнгән вакытта рәсми рәвештә бастырылып чыгарылырга тиеш.

17. Җирлекнең җирле үзидарә органнары Җирлек бюджетының баланслылыгын һәмфедераль кануннар һәм Татарстан Республикасының кануннары билгеләгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салу буенча, бюджет процессын тормышка ашыру буенча, дефицит күләме, муниципаль бурычның күләме һәм структурасы, Җирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итә.

18. Җирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясе бюджет кануны белән, салымнар һәм җыемнар турында кануннар белән һәм башка мәҗбүри түләүләр турында кануннарга туры китереп формалаша.

19. Җирлек бюджеты чыгымнары Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган формаларда тормышка ашырыла.

20. Җирлек бюджеты чыгымнарын тормышка ашыру,федераль кануннар һәм Татарстан Республикасының кануннары билгеләгән очраклардан кала, дәүләт властеның

федераль органнары вәкаләтләрен, Татарстан Республикасы дәүләт власте органнарын финанслауга рөхсәт ителми.

21. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексына туры китереп тормышка ашырыла.

80 нче маддә. Муниципальихтыяҗларны тәэмин итү өчен сатып алулар

Муниципаль ихтыяҗлар өчен товарлар ташуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру "дәүләт һәм муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында" 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда каралган тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль ихтыяҗларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу җирлек бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

81нче маддә. Җирлек гражданнарының үзара салым чаралары

1. Гражданнарның үзара салым чаралары ул аерым бер урын өчен әһәмияте булган мәсьәләләрне чишүне тормышка ашыру өчен гражданнарның бер тапкыр түләүе. Гражданнарның үзара салым тәртибендә түләүләрнең күләме, алар өчен түләү күләме киметелгән, Җирлек гражданнарның(халкының) гомуми санының 30 процентыннан артып китмәгән аерым гражданнар категорясеннән кала, Җирлекнең һәр гражданины(яки халкы) өчен тигез күләмдә билгеләнә,

2. Әлеге маддәнең 1нче пунктында күрсәтелгән гражданнарныңбер тапкыр түләүләрен кертү һәм куллану мәсьәләләре җирле референдумда хәл ителә.

82 нче маддә. Җирлекнең муниципальүзләштерүе (муниципаль бурычы)

1. Җирлек бюджеты кытлыгын финанслау һәм бурыч йөкләмәләрен түләү максатларында федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә муниципаль эчке бурыч алуларын гамәлгә ашырырга хокуклы.
2. Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә авыл җирлеге исеменнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына җирлекнең башкарма комитетына ия.
3. Агымдагы финанс елы башына калган акчалар агымдагы финанс елында җирлекнең бюджет кытлыгын финанслауның күрсәтелгән чыганагы буларак җирлек бюджеты турында Карарында каралган акчалардан артып киткән күләмдә касса өзеклекләрен каплатуга юнәлтелергә мөмкин.

83 нче маддә. Җирлекнең җирле бюджеты үтәлеше

1. Җирлекнең җирлебюджеты үтәлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексына туры китереп тормышка ашырыла.

2. Җирлек бюджеты кассаның гомуми булуы нигезендә һәм чыгымнарның исәптә булу нигезендә башкарыла.

3. Җирлек бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, Җирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счётыначу һәм алып бару Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе кануннары белән билгеләнгән тәртиптә алып барыла.

4. Җирлек бюджетының үтәлеше җирлекнең җыелма бюджет язмасы һәм җирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

84 нче маддә. Бюджет отчёты. Җирлек бюджеты үтәлешенең еллык отчёты

1. Җирлекнең бюджет отчёты еллык булып тора.

2. Җирлекнең бюджет отчёты бюджет чараларының тиешле төп администраторларының җыелма бюджет отчёты нигезендә Районның Финанс-хисап Палатасы тарафыннан төзелә һәм Җирлекнең Башкарма комитетына тапшырыла.

3.Җирлек бюджетының үтәлүе турында еллык отчёты Җирлек Советы карары белән расланырга тиеш.

4. Җирлек Советына тәкъдим иткәнче, Җирлек бюджетының үтүлүе турында еллык отчёты төп администраторларының тышкы бюджет отчётын һәм Җирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчётына йомгак ясауныүз эченә алган эчке тикшерү узарга тиеш.

Җирлек бюджетының үтүлүе турында еллык отчётын эчке тикшерү әлеге Устав белән билгеләнгән тәртиптә,Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп Җирлекнең Контроль – хисап органы тарафыннан тормышка ашырыла.

Җирлекнең сайлап куелган органы мөрәҗәгате буенча җирлек бюджетының үтүлүе турында еллык отчётын эчке тикшерү Җирлекнең Контроль – хисап органы тарафыннан тормышка ашырыла.

5. Җирлекнең Башкарма комитеты аңа нәтиҗә әзерләү өчен Җирлек бюджетының үтүлүе турында отчётны шушы елның 1нче апреленнән дә соңга калмыйча тапшыра.Җирлек бюджетының үтүлүе турында еллык отчётка нәтиҗә әзерләү төп администраторларының бюджет акчаларын еллык бюджетын тышкы тикшерүе мәгълуматлары нигезендә 1 айдан артмаган вакыт эчендә үткәрелә.

6. Җирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчётына йомгак ясау Җирлекнең Контроль – хисап органы тарафыннан, бер үк вакытта Җирлекнең Башкарма комитетына юнәлтелеп , тәкъдим ителә.

7. Җирлекнең Башкарма комитеты ел саен шушы елның 1нче маеннан да соңга калмыйча Җирлек Советының карар проекты кушымтасы белән отчётлы финанс елы өчен Җирлек бюджетының үтүлүе турында, Җирлек бюджетының үтүлүе турында башка бюджет отчёты, Россия Федерациясе Бюджеткануннары белән каралган башка документларны Җирлек Советына тапшыра.

8. Җирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчётын карап чыгу нәтиҗәләре буенча Җирлек Советы Җирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчётын раслау турында яки кире кагу турында карар кабул итә. Җирлек бюджетының үтәлеше турында еллык отчётын Җирлек Советы кире каккан очракта, мәгълуматларның тулы булмаган яки дөрес булмаган фактларын бетерү өчен һәм 1 айдан да соңга калмыйча кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Җирлек бюджетының үтәлеше турында карар белән Җирлек бюджетының гомуми керемнәре, чыгымнары һәм дефицит күләмен күрсәтеп, отчёт финанс елы өчен Җирлек бюджетының үтәлеше турында отчёты раслана.Җирлек бюджеты үтәлеше турында еллык отчётын раслау турында Җирлек Советының карарына аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

бюджет керемнәренең классификация кодлары буенча Җирлекнең бюджет керемнәре;

бюджет керемнәренең керем төрләренең кодлары буенча Җирлекнең бюджет керемнәре,керемнәренең кече төрләре, бюджет керемнәренә караган дәүләт идарәсе операция секторларының классификациясе;

бюджетларның дефицитын финанслау чыганакларын классификация кодлары буенча Районның бюджеты дефицитынфинанслау чыганаклары;

төркемнәр, кече төркемнәр, маддәләр, бюджетдефицитын финанслау чыганаклары төрләренең кодлары буенча Районның бюджеты дефицитынфинанслау чыганаклары;

бюджетдефицитын финанслау чыганакларына караган дәүләт идарәсе операция секторларының классификациясе.

85 нче маддә. Муниципаль финанс контроле

Җирлек советы түбәндәге финанс тикшерүенең формасын гамәлгә ашыра: алдан контроль - агымдагы контроль бюджеты турындагы карар проектлары буенча фикер алышу һәм раслау барышында - җирлек советы утырышларында бюджет үтәлешенең аерым мәсьәләләрен карау барышында; бюджет үтәлеше турындагы хисапны карау һәм раслау барышында алдагы контрольлекне, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә контрольнең башка рәвешләрен.

1. Җирлек советы Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә финанс контролен гамәлгә ашыра.
2. Бюджет хокук мөнәсәбәтләре өлкәсендә тышкы муниципаль финанс контроле җирлекнең ревизия комиссиясенең контроль эшчәнлеге булып тора.
3. Эчке муниципаль финанс тикшерүе авыл җирлеге башкарма комитеты органнары (вазыйфаи затлар) булган муниципаль финанс тикшерүе органнарының контроль эшчәнлеге булып тора.
4. Башлангыч контроль авыл җирлегенең җирле бюджет үтәлеше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатыннан башкарыла.
5. Алдагы контроль аларны үтәү законлылыгын билгеләү, исәпкә алуның һәм хисаплылыкның дөреслеген билгеләү максатларында авыл җирлеге бюджеты үтәлеше нәтиҗәләре буенча башкарыла.

XIVнче бүлек. Җирлек Уставын кабул итү. Бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү

86 нчы маддә. Җирлекнең Уставы проектын әзерләү тәртибе, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү

1. Бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында Җирлек Уставы проекты, Җирлек Советы карары проекты Җирлек Советына Җирлек Башлыгы, Җирлек Башкарма комитеты Җитәкчесе, Җирлек Советы депутатлары, иҗтимагый территориаль үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре тарафыннан кертелергә мөмкин.
2. Җирлек Уставы проектын, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын әзерләү өчен Җирлек Советы карары белән махсус комиссия төзелә ала. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт власте органнары белгечләре, экспертлар чакырыла ала.
3. Җирлек Уставы проектын, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты, аларны Җирлек Советы карап чыккан көнгә кадәр, кануннарга туры китереп Җирлек Советы билгеләгән тәртиптә әлеге Устав проекты буенча тәкъдимнәрне, гражданнарның аны тикшергәндә катнашу тәртибен исәпкә алып рәсми рәвештә бастырылып чыгарга (халыкка җиткерелергә) тиеш.Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокук акт проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе, шулай ук гражданнарның аны тикшергәндә катнашу тәртибен, Җирлек Уставын Россия Федерациясе Конституциясе белән туры китереп әлеге үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертелгән очракта рәсми рәвештә бастырып чыгару кирәкми.
4. Җирлек Уставы проекты буенча Җирлек Советының бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындакарарын Җирлек Советында карап чыгу алдыннан бу Уставның 19нчы маддәсенә туры китереп халык алдында тыңлаулар үткәрелә.

87 нче маддә. Җирлек Уставын кабул итү, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертүтәртибе

1. Җирлек Уставы проектын, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын Җирлек Советы Җирлек Советы Регламенты белән туры китереп икедән дә ким булмаган укылышта тормышка ашыра.

2. Җирлек Уставы проектын, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проектын кабул иткәннән соң, беренче укылышта әлеге проект Җирлек Башлыгы тарафыннан Җирлек Советы депутатларына, һәм хокукиҗат инициативасы бирелгәнбашка субъектларга җибәрелә.

3. Җирлек Уставы, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар Җирлек Советы депутатларының билгеләнгән санының өчтән ике өлешендәге тавыш белән кабул ителә.

88 нче маддә. Җирлек Уставының, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карарның көченә керүе

1. Җирлек Уставы, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар федераль кануннар белән билгеләнгән тәртиптә, муниципаль берәмлекләрнең уставларын регистация үткәрү өлкәсендә федераль органның вәкаләтле башкарма власте территориаль органында дәүләт регистрациясен узарга тиеш.

Җирлек Уставы, бу Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар дәүләт регистрациясен узаганнан соң, муниципаль берәмлекләрнең уставларын регистация үткәрү өлкәсендә федеральорганның вәкаләтле башкарма власте территориаль органында дәүләт регистрациясен узганнан соң җиде көн эчендә рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка җиткерелергә тиеш).

2.Җирлек җирле үзидарә органнары структурасын, җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен үзгәртүче Җирлек Уставына керткәнүзгәрешләр һәм өстәмәләр, Җирлек Уставына әлеге үзгәрешләрне һәм өстәмәләрне кертү турында муниципаль хокук актын кабул иткән Җирлек Советы вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң көченә керә.

3.Җирле үзидарә органнарының структурасын, җирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен (җирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау вәкаләтләреннән һәм вәкаләтләре срогыннан тыш) әлеге уставка кертелгән үзгәрешләр әлеге үзгәрешләрне кертү турында муниципаль норматив хокукый актны кабул иткән җирлек Советы вәкаләтләре чоры үткәннән соң үз көченә керә.